

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Zaključna projektna naloga

ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA
IZBRANEGA PODJETJA

Gregor Klančar

POVZETEK

V zaključni projektni nalogi smo predstavili procese analize poslovanja podjetja ŠS, d. o. o., ki se ukvarja s posredovanjem del dijakom in študentom. Skušali smo odkriti, na kakšen način je tako imenovana globalna kriza vplivala na poslovanje omenjenega podjetja. Podjetje je zaradi upada obsega dejavnosti in pojava plačilne nediscipline v letih 2008 ter 2009 poslovalo sicer manj uspešno, vendar je v delovanje sistema vpeljalo tako imenovano aktivno politiko izterjave, s katero je dejansko rešilo podjetje. Med pozitivne stvari, ki so se dogajale v letih 2008 in 2009, spada tudi odločitev lastnikov o neizplačilu dobička. Dobiček so reinvestirali ter istočasno povečali rezerve za prihodnja obdobja. S temi ukrepi so pripomogli k bolj uspešnemu poslovanju družbe. Podjetje je sedaj finančno stabilno ter v splošnem optimalno plačilno sposobno.

Ključne besede: poslovanje, sredstva, analiza, zaposleni, globalna kriza, poslovni izid

SUMMARY

In my closing project assignment we have presented the analysis of a working process of a company called ŠS. The company's business is providing students' jobs. We have tried to unveil on what manner has so called global crisis influenced business of mentioned company. The company is because of a decline in volume of activity and the occurrence of payments indiscipline in the years 2008 and 2009 operating less successful. The initiation of so called activity policy of collection in the company activity of system, actually saved the company. Among positive things that happened in 2008 and 2009 is also decision of owners to reinvest profit back to company and to increase the reserve for future periods. These measures have contributed to more successful performance of the company. The company is now financially very stable and enjoys optimal credit worthiness.

Key words: working process, means, analysis, employees, global crisis, business result.

UDK: 657.372.12(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
1.1	Opredelitev problema in teoretičnih izhodišč	1
1.2	Namen in cilji zaključne projektne naloge.....	2
1.3	Predvidene metode za doseganje ciljev	3
1.4	Predpostavke in omejitve zaključne projektne naloge.....	3
2	Predstavitev podjetja	4
3	Analiza poslovanja	5
3.1	Analiza sredstev	6
3.1.1	Stalna sredstva	7
3.1.2	Gibljava sredstva	10
3.2	Analiza poslovnega izida	12
3.2.1	Analiza prihodkov	12
3.2.2	Analiza odhodkov	14
3.2.3	Analiza poslovnega izida	17
3.3	Analiza poslovne uspešnosti	20
3.3.1	Gospodarnost ali ekonomičnost poslovanja	25
3.3.2	Analiza produktivnosti dela	28
4	Analiza zaposlenih	31
4.1	Analiza zaposlenih po številu in spolu.....	31
4.2	Analiza zaposlenih po izobrazbi	33
4.3	Dinamika zaposlenih.....	34
4.4	Analiza izkoriščanja delovnega časa.....	36
5	Analiza financiranja	38
5.1	Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev	38
5.2	Finančna varnost	42
5.3	Finančna stabilnost.....	45
5.4	Plačilna sposobnost	48
6	Sklep	51
	Literatura	55
	Viri	56

SLIKE

Slika 1:	Napovedovanja vrednosti stalnih sredstev.....	9
Slika 2:	Napovedovanja vrednosti gibljivih sredstev.....	12
Slika 3:	Prikaz strukture prihodkov podjetja.....	13
Slika 4:	Napovedovanja vrednosti skupnih prihodkov	14
Slika 5:	Napovedovanja vrednosti poslovnih odhodkov.....	17
Slika 6:	Prikaz posameznih vrst dobičkov in čistega dobička	18
Slika 7:	Napovedovanja vrednosti poslovnih odhodkov.....	20
Slika 8:	Enačba za izračun rentabilnosti kapitala.....	21
Slika 9:	Enačba za izračun rentabilnosti sredstev	21
Slika 10:	Napovedovanja vrednosti rentabilnosti sredstev	22
Slika 11:	Napovedovanja vrednosti rentabilnosti kapitala.....	23
Slika 12:	Legenda vrednosti korelacijskega koeficienta.....	24
Slika 13:	Razsevni diagram rezultatov korelacijske analize	25
Slika 14:	Enačba za izračun ekonomičnosti.....	25
Slika 15:	Napovedovanja vrednosti koeficienta ekonomičnosti I.....	27
Slika 16:	Napovedovanja vrednosti koeficienta ekonomičnosti II	28
Slika 17:	Enačba za izračun produktivnosti.....	28
Slika 18:	Napovedovanja vrednosti kazalca produktivnost I.....	30
Slika 19:	Prikaz razmerja zaposlenih	32
Slika 20:	Napovedovanja števila zaposlenih.....	33
Slika 21:	Prikaz izobrazbene strukture.....	34
Slika 22:	Enačba za izračun bruto koeficienta fluktuacije	35
Slika 23:	Napovedovanja stopnje fluktuacije.....	36
Slika 24:	Enačba za izračun stopnje izkoriščenosti delovnega časa	37
Slika 25:	Prikaz razmerja kapital, rezerve in poslovne obveznosti podjetja.....	40
Slika 26:	Napovedovanje vrednosti kapitala, rezerv in dolgov	41
Slika 27:	Enačba za izračun stopnje kapitalizacije	42
Slika 28:	Enačba za izračun stopnje zadolženosti.....	42
Slika 29:	Napovedovanja stopnje kapitalizacije in zadolženosti	44

Slika 30:	Enačba za izračun stopnje finančne stabilnosti	45
Slika 31:	Enačba za izračun stopnje samofinanciranja	45
Slika 32:	Enačba za izračun stopnje kreditne sposobnosti.....	46
Slika 33:	Prikaz kazalcev finančne stabilnosti.....	46
Slika 34:	Napovedovanje stopnje kreditne sposobnosti.....	47
Slika 35:	Enačba za izračun kazalnika trenutne plačilne sposobnosti	48
Slika 36:	Enačba za izračun kazalnika tekoče plačilne sposobnosti	48
Slika 37:	Enačba za izračun kazalnika splošne plačilne sposobnosti	48
Slika 38:	Napovedovanje kazalcev vrednosti plačilne sposobnosti.....	50

PREGLEDNICE

Preglednica 1:	Obseg (v EUR) in struktura (v %) stalnih sredstev.....	7
Preglednica 2:	Napovedovanja vrednosti stalnih sredstev	8
Preglednica 3:	Obseg (v EUR) in struktura (v %) gibljivih sredstev.....	10
Preglednica 4:	Napovedovanja vrednosti gibljivih sredstev	11
Preglednica 5:	Obseg (v EUR) in struktura (v %) prihodkov podjetja	13
Preglednica 6:	Napovedovanja vrednosti skupnih prihodkov.	14
Preglednica 7:	Obseg (v EUR) in struktura (v %) odhodkov podjetja.....	15
Preglednica 8:	Obseg (v EUR) in struktura (v %) poslovnih odhodkov.....	16
Preglednica 9:	Napovedovanja vrednosti poslovnih odhodkov	16
Preglednica 10:	Obseg (v EUR) in struktura (v %) dobička podjetja.....	19
Preglednica 11:	Napovedovanja vrednosti poslovnih odhodkov	19
Preglednica 12:	Rentabilnost poslovanja	21
Preglednica 13:	Napovedovanja vrednosti rentabilnosti sredstev.....	22
Preglednica 14:	Napovedovanja vrednosti rentabilnosti kapitala	23
Preglednica 15:	Korelacijska analiza	24
Preglednica 16:	Ekonomičnost poslovanja	26
Preglednica 17:	Napovedovanja vrednosti koeficienta ekonomičnosti I.....	26
Preglednica 18:	Napovedovanja vrednosti koeficienta ekonomičnosti II.....	27
Preglednica 19:	Produktivnost dela.....	29

Preglednica 20:	Napovedovanja vrednosti kazalca produktivnost I	29
Preglednica 21:	Število zaposlenih v podjetju	31
Preglednica 22:	Napovedovanja števila zaposlenih	32
Preglednica 23:	Število zaposlenih po izobrazbi	33
Preglednica 24:	Bilanca gibanja zaposlenih ter bruto koeficient fluktuacije.....	35
Preglednica 25:	Napovedovanja stopnje fluktuacije	36
Preglednica 26:	Izkoriščenost delovnega časa	37
Preglednica 27:	Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev (v EUR).....	39
Preglednica 28:	Napovedovanja vrednosti poslovnih obveznosti.....	40
Preglednica 29:	Napovedovanja vrednosti kapitala	41
Preglednica 30:	Napovedovanja vrednosti rezervacij	41
Preglednica 31:	Stopnja kapitalizacije in stopnja zadolženosti (v EUR).....	43
Preglednica 32:	Napovedovanja stopnje kapitalizacije.....	43
Preglednica 33:	Napovedovanja stopnje zadolženosti	44
Preglednica 34:	Kazalci finančne stabilnosti (v EUR).....	46
Preglednica 35:	Napovedovanje stopnje kreditne sposobnosti	47
Preglednica 36:	Kazalci plačilne sposobnosti (v EUR)	49
Preglednica 37:	Napovedovanje kazalca splošne plačilne sposobnosti	49
Preglednica 38:	Napovedovanje kazalca trenutne plačilne sposobnosti	50

1 UVOD

1.1 Opredelitev problema in teoretičnih izhodišč

Pučko (2004,7) ugotavlja: »V okolju, kjer podjetja poslujejo danes, se le-ta spreminjajo neprestano, hitro in nepredvidljivo. Podjetja se večkrat vprašajo, kaj bi se dalo izboljšati v poslovanju, kaj storiti, saj konkurenca neposredno odpira ta vprašanja. Iskanje odgovorov je predmet znanstvene discipline, ki ji tradicionalno pravimo analiza poslovanja.«

Če želi biti podjetje korak pred ostalimi in dosegati konkurenčne prednosti, mora zaznavati spremembe v okolju, jih razumeti in se jim znati prilagajati. Predpogoj za dobro poslovanje sta prilagajanje in pravilnost pri odločitvah, kar pomeni dobro poznavanje prednosti in slabosti podjetja, njegove organizacije ter procesa razmer na trgu, pri kupcih, dobaviteljih in pri konkurenci.

V zaključni projektni nalogi bomo s pomočjo statističnih metod naredili podrobno analizo poslovanja podjetja ŠS, d. o. o. Lipovec (1983, 31) navaja: »Analiza poslovanja je proces spoznavanja poslovanja konkretnega podjetja in s tem priprava za odločanje v podjetju o izboljšanju uspešnosti poslovanja s stališča uporabnika analize.«

Podjetje ŠS, d. o. o., z uradnim nazivom: ŠS storitveno podjetje, d. o. o., je pooblaščen organizacija za posredovanje del dijakom in študentom. Uspešno deluje od leta 1995 v 22 poslovalnicah v Sloveniji ter z internetno poslovalnico. ŠS, d. o. o., je med največjimi tovrstnimi agencijami v Sloveniji glede na obseg posredovanja del dijakom in študentom. V podjetju je 61 redno zaposlenih, od tega večina z visokošolsko izobrazbo.

Pučko (2001, 5) ugotavlja: »Analiza poslovanja je sestavljena iz več sestavin:

- procesa ali dejavnosti,
- objekta oziroma predmeta analize poslovanja,
- cilja analize kot spoznavanja ali odkrivanja pogojenosti oziroma kot ustvarjanja vpogleda v poslovanje podjetja,
- namena analize, ki se kaže kot ocena analiziranega objekta ter kot napor po izboljšanju poslovanja,
- metode kot določene poti do spoznanja.«

V zaključni projektni nalogi bomo analizirali poslovanje podjetja v obdobju zadnjih treh let (2007, 2008 ter 2009). Prav tako bomo poskušali pridobiti zadostne informacije, s katerimi bomo podali predloge za boljše odločitve in večjo uspešnost poslovanja podjetja v prihodnosti.

Poslovanje podjetja se ne odvija vedno po načrtu, ki so si ga zastavili vodilni v podjetju. Pogosto prihaja do odstopanj od načrtovanega, zato je potrebno sprotno preverjanje uspešnosti. Uspešnost poslovanja je odvisna od pravilnega odločanja. Zato je v podjetju pomembno sprotno analiziranje poslovanja, ki nam služi kot proces spoznavanja poslovanja konkretnega podjetja ter kot priprava na prihodnje odločanje in s tem izboljšanje uspešnosti poslovanja.

1.2 Namen in cilji zaključne projektne naloge

Namen analize poslovanja podjetja je ugotavljanje problemov v poslovanju s pomočjo izbranih statističnih metod, ocenjevanje in presojanje samega poslovanja ter na osnovi tega predlaganje morebitnih ukrepov za izboljšanje samega poslovnega rezultata. Ekonomski namen take podrobne statistične analize poslovanja je, da se uporabniku oziroma podjetju omogoči sprejemanje takšnih odločitev, ki prispevajo k doseganju čim večje uspešnosti. Cilj diplomskega dela bo s pomočjo dobro izbranih statističnih metod prikazati poslovanje, oceniti uspešnost poslovanja podjetja ŠS, d. o. o., v letu 2009 v primerjavi z letoma 2007 in 2008, ugotoviti prednosti in slabosti poslovanja, poiskati dejavnike, ki vplivajo na povečanje oziroma zmanjšanje uspešnosti poslovanja podjetja, predlagati rešitve za odpravo problematičnih stanj ter na podlagi analize napovedati stanje za leto 2010.

Podjetje je osnovna gospodarska celica, ki ustvarja poslovne učinke v obliki proizvodov in storitev. Pri svojem poslovanju podjetja zasledujejo določen namen oziroma cilj. Mramor (1993, 3) ugotavlja: »Iz ekonomske teorije lahko povzamemo pet ciljev, katerim vodstva podjetij sledijo, da bi čim bolj zadovoljila interese lastnikov. Ti cilji so: maksimiranje dobička, maksimiranje prodaje, maksimiranje tržnega deleža, preživetje ter doseganje zadovoljive višine dobička.«

Nedavna gospodarska kriza je negativno vplivala na uspešnost podjetij. Omenjeni trend ni prizanesel niti obsegu študentskega dela ter posledično zahtevani uspešnosti poslovanja izbranega podjetja. Osnovna trditev, ki jo bomo poizkušali v zaključni projektni nalogi preveriti, je, da je svetovna gospodarska kriza vplivala na uspeh poslovanja podjetja ŠS, d. o. o., v letu 2009.

Negativen vpliv pri izbranem podjetju se kaže predvsem v:

- zmanjšanem obsegu čistih prihodkov ob prodaji,
- zmanjšanem obsegu čistega dobička,
- zmanjšanem obsegu finančnih prihodkov,
- zmanjšanem obsegu poslovnih prihodkov,
- zmanjšanem obsegu drugih prihodkov,
- povečanem obsegu finančnih odhodkov,
- povečanem obsegu poslovnih odhodkov,

- povečanem obsegu drugih odhodkov,
- zmanjšanjem obsegu stroškov plač in s tem posledično zmanjšanjem obsegu števila zaposlenih.

1.3 Predvidene metode za doseganje ciljev

Projektna naloga bo razdeljena na dva dela, teoretičnega in empiričnega. V teoretičnem delu bomo uporabljali naslednje metode:

- metodo deskripcije, s katero bomo opisovali procese in dejstva v zvezi z analizo poslovanja,
- metodo kompilacije, s pomočjo katere bomo povzeli stališča in spoznanja avtorjev.

V empiričnem delu bomo uporabili metode analize časovnih vrst ter metode korelacijske analize. Podatke bomo obdelali s pomočjo programa Microsoft Excel.

Pri svojem delu bomo uporabili različne vire:

- domačo strokovno literaturo,
- tujo strokovno literaturo,
- domače elektronske vire,
- interne poslovne dokumente podjetja ŠS, d. o. o.,
- razgovore z zaposlenimi v podjetju ŠS, d. o. o., na finančnem in kadrovskem področju.

1.4 Predpostavke in omejitve zaključne projektne naloge

Podatke za analizo bomo črpali iz računovodskih izkazov, in sicer iz bilance stanja, izkaza poslovnega izida ter še nekaterih internih poslovnih poročil in virov. Pri analiziranju uspešnosti se bomo omejili na analize sredstev, zaposlenih, poslovnega izida, poslovne uspešnosti ter analize financiranja. Prav tako se bomo omejili na izbrano podjetje (ŠS, d. o. o.) ter na izbrana leta poslovanja (2007, 2008 ter 2009).

2 PREDSTAVITEV PODJETJA

Podjetje ŠS, d. o. o., v okviru katerega deluje e-Študentski Servis, je koncesionar za posredovanje začasnih in občasnih del dijakom in študentom od leta 1995. S sodobnim načinom poslovanja in visoko ravni storitev posredujejo vsako leto dijakom in študentom približno 45.000 del, sodelujejo pa z več kot 20.000 podjetji in organizacijami. So mlad, prilagodljiv kolektiv, zato njihovo delo temelji na sodobnih tržnih načelih in so prvi v razvoju novih storitev v dejavnosti. So strokovni in prilagodljivi, nudijo vam sodobne, hitre in prijazne rešitve, svetujejo o dijaškem in študentskem delu in so vodilni v razvoju novih storitev v dejavnosti. Sodiyo med največje agencije za posredovanje del dijakom in študentom. Njihovo delo temelji na sodobnih tržnih načelih, nenehno si prizadevajo za uvajanje novih storitev. V podjetju je 61 redno zaposlenih, od tega 2/3 z visokošolsko izobrazbo. Poslujejo na dvaindvajsetih lokacijah ter z internetno poslovalnico. Prvi so razvili internetno poslovanje, uvedli 100 % zalaganje zaslužkov, aktivno posredovanje dela, izobraževalne seminarje, svetovanje za podjetja in za študente.

V letih 2001 do 2004 so bili uvrščeni med najhitreje rastoča slovenska podjetja, GV gazele 2001, GV gazele 2002, GV gazele 2003 in GV gazele 2004, njihov internetni portal je prejel srebrno priznanje netko 2004 ter zlato priznanje netko 2007. Prejeli so tudi nagrado za naj e-podjetje v kategoriji malih podjetij za celovito in uspešno vpeljavo procesov in tehnologije e-poslovanja v svoje vsakodnevno poslovanje. V letu 2007 so postali tudi prejemniki osnovnega certifikata Družini prijazno podjetje. Z omenjenim certifikatom podjetje namreč pridobi na mnogih področjih: »zmanjševanje fluktuacije in bolniške odsotnosti, izboljševanje zadrževanja in pridobivanja kadrov, povečanje produktivnosti, motivacije, zadovoljstva in predanosti.« (Knaflič et al. 2010, 62)

Njihovi e-rešitvi za podjetja (webŠtudent) in člane (Osebni servis) sta tako dobili potrditev, da so do njihovih ciljnih skupin pristopili na pravi način – z enostavnejšim e-poslovanjem. To dokazuje tudi visoka stopnja uporabe obeh spletnih aplikacij, saj webŠtudenta uporablja že kar okoli 63 % vseh podjetij, ki poslujejo z njimi, Osebni servis pa okoli 24.000 študentov mesečno.

3 ANALIZA POSLOVANJA

Škulj (2002, 4) poudarja, da človek že od nekdaj gospodari. Da je človeško gospodarjenje skozi zgodovino spreminjalo svoje oblike, toda njegovo bistvo se je klub temu še vedno ohranjalo, ter da nas omejenost dosegljivosti dobrin, s katerimi se zadovoljuje potrebe ljudi, sili gospodariti. Pučko in Rozman (1995, 14) pa ugotavljata, da se procesi gospodarjenja v sodobni družbi več ali manj odvijajo v organizacijah. Potreba bo gospodarjenju je navzoča tako v nedobičkonosnih kot tudi v dobičkonosnih organizacijah. Razlika je le v tem, da se temeljni cilji različnih tipov organizacij razlikujejo med seboj. Organizacije niso namenjene sami sebi, temveč so sredstvo za uresničevanje različnih nalog v družbi. Ciljno so usmerjene k različnim posebno določenim prispevkom, ki jih morajo dajati družbi in posamezniku. Če ciljev nima jasno določenih, ne more ugotavljati, ali je zadosti učinkovita, oziroma, ali sploh je učinkovita, ter posledično, ali sploh dosega rezultate.

Konkurenca danes sili podjetja, da se stalno sprašujejo, kaj bi bilo mogoče izboljšati v poslovanju, in tudi, kako to storiti. Iskanje odgovorov na ta vprašanja je predmet vrste znanstvenih disciplin, od katerih se je analiza poslovanja kot prva začela sistematično ukvarjati s proučevanjem možnosti za izboljšanje uspešnosti poslovanja.

Koletnik (1997, 29) definira analiziranje poslovanja s pojmom: strokovno opravilo, lahko tudi dejavnost, posebno obliko proučevanja, funkcijo v informacijskem procesu ali kot metodo preučevanja. Grška beseda »analysis« je beseda, iz katere izhaja analiza. Pomeni namensko razčlenjevanje celote na njene sestavne dele. Namen je ugotoviti vzroke za povzročitev nastanka pojava.

Pučko (2005, 4) ugotavlja: »Lipovčeva opredelitev bistva analize poslovanja se je precej »prijela« v našem prostoru. Seveda takšno pojmovanje ne pomeni le ocenjevanja, ampak tudi miselno oblikovanje rešitev problemov poslovanja, tj. načrtovanja. Po Lipovčevem pojmovanju je analiza poslovanja celota ocenjevanja in načrtovanja poslovanja. To pa je že pravzaprav ekonomska kontrola poslovanja združbe. Takšno gledanje jasno kaže, da je analiza poslovanja čisto nekaj drugega, mnogo več od analize kot metode raziskovanja.«

Kadoič in Mrkaić (1999, 239) poudarjata, da je analiziranje poslovanja s stališča uporabnika proces sistematičnega spoznavanja poslovanja določenega podjetja kot priprava za odločanje v konkretnem podjetju oziroma v njenih organizacijskih enotah o izboljšanju uspešnosti poslovanja.

V nadaljevanju prehajamo na analizo konkretnega podjetja, tj. podjetja ŠS, d. o. o.

3.1 Analiza sredstev

Tekavčič (1998, 211) navaja, da za opravljanje svoje dejavnosti podjetje potrebuje sredstva. Sredstva so premoženje podjetja v obliki terjatev, pravic, stvari in denarja. Poudarja (prav tam), da je od obsega dejavnosti podjetja in od njegove poslovne oblike odvisna vrednost in sestava sredstev, ter ugotavlja (prav tam), da: »glede na hitrost preoblikovanja delimo sredstva na osnovna, za katera velja, da se obrnejo v obdobju, daljšem od enega leta, na obratna sredstva, za katera je značilno, da se v enem letu obrnejo več kot enkrat, ter na finančne naložbe, ki se ne obračajo.«

»Če upoštevamo, da so lahko finančne naložbe dolgoročne ali kratkoročne in da so po pretvorbi v denarno obliko prve bolj sorodne z osnovnimi in druge bolj z obratnimi sredstvi, lahko razvrstimo sredstva tudi na stalna in gibljiva.« (Slovenski računovodski standardi 1993, 67) Walther in Skousen (2009, 48) poudarjata, da je generalno pravilo to, da denar spada pod kratkoročna sredstva, katera se obrnejo v 90 dneh ali manj.

Temeljni računovodski izkaz, imenovani izkaz stanja, prikazuje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev. Poznamo dve obliki. Prvi je dvostranski, drugi pa enostopenjski. Bilanca stanja je razdeljena na dve strani. Na eni strani so sredstva oziroma aktiva, na drugi pa obveznosti do virov sredstev oziroma pasiva.

»Oblike in zasnovo bilance stanja opredeljuje Slovenski računovodski standard.« (Turk et al. 1996, 327)

Slovenski računovodski standardi (1993, 67) razvrščajo sredstva na:

A. Stalna Sredstva

- Neopredmetena dolgoročna sredstva
- Opredmetena osnovna sredstva
- Dolgoročne finančne naložbe
- Popravek kapitala

B. Gibljiva sredstva

- Zaloge
- Dolgoročne terjatve iz poslovanja
- Kratkoročne terjatve iz poslovanja
- Kratkoročne finančne naložbe
- Denarna sredstva
- Aktivne časovne razmejitev

V nadaljevanju bomo najprej podali analizo stalnih in nato še gibljivih sredstev podjetja. Obveznosti do virov sredstev bomo obravnavali v okviru finančne analize.

3.1.1 *Stalna sredstva*

Stalna sredstva spadajo med dolgoročna sredstva. Da je obdobje dolgoročno, se šteje, če je daljše od leta dni. »Vsebujejo:

- neopredmetena sredstva,
- opredmetena sredstva,
- dolgoročne finančne naložbe ter
- popravek kapitala.« (Turk et al. 1996, 21)

Melavc in Milost (2003, 141) menita, da pod neopredmetena sredstva spadajo: dolgoročni odloženi stroški, organizacijski stroški, stroški razvijanja, dolgoročne premoženjske pravice ter dobro ime. Pod opredmetena sredstva spadajo: zemljišča in zgradbe, proizvodjalne naprave in stroji, druge naprave in oprema, osnovna čreda ter večletni nasadi, ter pod dolgoročne finančne naložbe spadajo: deleži podjetij v skupini, dolgoročne finančne terjatve, deleži v pridruženih podjetjih ter lastni deleži.

Obseg in struktura stalnih sredstev

Obseg in strukturo stalnih sredstev v podjetju ŠS, d. o. o., analiziramo s pomočjo preglednice 1. Iz nje lahko razberemo, da se je vrednost stalnih sredstev v podjetju od leta 2007 do konca leta 2008 povečala za slabih 170 odstotkov. Če pa primerjamo vrednost od začetka leta 2008 ter do konca leta 2009, ugotovimo, da se je vrednost znižala za slabih 25 odstotkov. Višja vrednost stalnih sredstev ima lahko negativen vpliv na rentabilnost. Sicer pa je povečanje stalnih sredstev znak širitve in s tem tudi večjega poslovnega uspeha. V obravnavanem primeru je mogoče razbrati upad vrednosti stalnih sredstev. Iz preglednice 1 lahko razberemo, da je podjetje v letu 2009 vlagalo v stalna sredstva manj kot prejšnja leta. Razlog je v zmanjšanem obsega dejavnosti ter posledično v manj intenzivnem vlaganju v stalna sredstva.

Preglednica 1: Obseg (v EUR) in struktura (v %) stalnih sredstev

	2007		2008		2009		Indeks	
	Obseg	Struktura	Obseg	Struktura	Obseg	Struktura	I08/07	I09/08
Neopredmetena sredstva	1.157,00	2,20	281,00	0,20	0,00	0,00	24,29	-281,00
Opredmetena osnovna sredstva	51.485,00	97,80	141.104,00	99,51	106.023,00	99,61	274,07	75,14
Dolgoročne finančne naložbe	0,00	0,00	417,00	0,29	417,00	0,00	417,00	100,00
Popravek kapitala	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stalna sredstva skupaj	52.642,00	100,00	141.802,00	100,00	106.440,00	99,61	269,37	75,06

Vir: ŠS, d. o. o., 2007d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009d, 1-4.

Analiza časovnih vrst

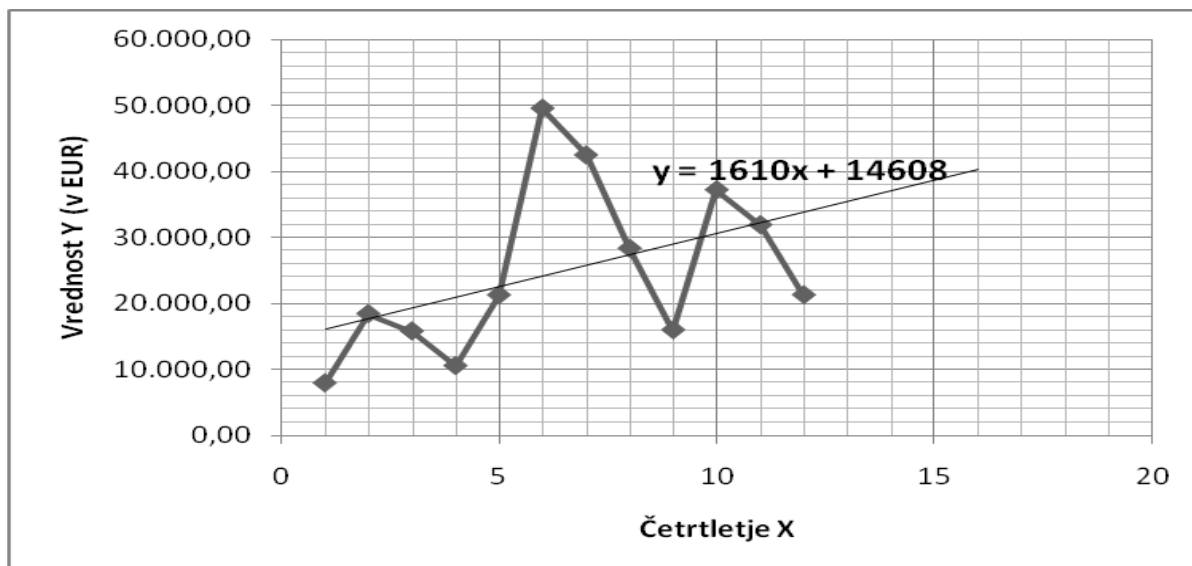
Artenjak (2003, 199) navaja, da je trend najpomembnejša sestavina časovnih vrst, ki prikazuje osnovno smer razvoja vrednosti spremenljivke v daljšem časovnem obdobju. V praksi so le redki pojavi, ki nimajo trenda. Za napovedovanje pojavov se v praksi najpogosteje uporabljajo metode časovnih projekcij, pri katerih »predpostavljamo enako delovanje dejavnikov na opazovano spremenljivko tudi v prihodnosti, kot je bilo to delovanje teh dejavnikov v preteklosti. Sem štejemo naivno napovedovanje, grafično napovedovanje, napovedovanje na osnovi poprečne stopnje rasti, drseče sredine ter napovedovanje na osnovi trenda.« (Artenjak 2003, 217)

Za izračune prihodnjih vrednosti postavk v naši zaključni projektni nalogi smo se odločili za napovedovanje na osnovi trendne funkcije. Za izračune bomo uporabljali funkcijo enačbe premice: $y = ax + b$. Parametre bomo ocenjevali z metodo najmanjših kvadratov. Podatke bomo pridobili iz četrtnih računovodskih izkazov, kot so bilance stanja ter izkazi poslovnega izida za leta 2007, 2008, 2009. Podatke in rezultate bomo predstavili v obliki tabele ter grafično v obliki razsevnega diagrama. Prav tako bomo rezultate ustrezno interpretirali.

Napovedovanja vrednosti stalnih sredstev na osnovi trendne funkcije

Preglednica 2: Napovedovanja vrednosti stalnih sredstev

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Slika 1: Napovedovanja vrednosti stalnih sredstev

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

$x = 1, 2, 3, \dots, 12; x=12; \sum x=78; \sum Y=300.884; \sum x*Y=2.185.982,20; \sum x^2=650$, od koder sledi sistem normalni enačb:

$$12a + 78b = 300.884,00$$

$$78a + 650b = 2.185.982,20$$

ki ima rešitev $a = 1.610$ in $b = 14.608$, od koder sledi enačba trenda za četrletno napovedovanje obsega stalnih sredstev:

$$y = 1610x + 14608$$

kjer je $x=1$ za prvo četrletje v letu 2007 in $x=12$ za zadnje četrletje v letu 2009.

Ker je letni obseg stalnih sredstev vsota četrletnih obsegov, dobimo:

$$y_{1,2010} = 1610 \cdot 13 + 14608 = 35.538,95$$

$$y_{2,2010} = 1610 \cdot 14 + 14608 = 37.148,99$$

$$y_{3,2010} = 1610 \cdot 15 + 14608 = 38.759,04$$

$$y_{4,2010} = 1610 \cdot 16 + 14608 = 40.369,08$$

Od tod sledi napoved obsega stalnih sredstev v celem letu 2010:

$$y_{2010} = Y_{1,2010} + Y_{2,2010} + Y_{3,2010} + Y_{4,2010} =$$

$$y_{2010} = 35.538,95 + 37.148,99 + 38.759,04 + 40.369,08 =$$

$$y_{2010} = 151.816,05$$

Z uporabo izračuna analize trenda (preglednica 2) smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo obseg stalnih sredstev v letu 2010 znašal 151.816,05 EUR. Iz

razsevnega diagrama (slika 1) smo razbrali, da je funkcija linearno naraščajoča. Vrednost obsega stalnih sredstev v letu 2009 je znašala 106.440,99 EUR.

3.1.2 *Gibljiva sredstva*

Če obratnim sredstvom (stvari, denar, pravice in časovne razmejitve) dodamo še kratkoročne finančne naložbe, dobimo gibljiva sredstva. Slovenski računovodski standardi (1993, 120) navajajo, da so gibljiva sredstva sestavljena iz:

- »Zalog: material, trgovsko blago, predujmi za zaloge, nedokončana proizvodnja, proizvodi,
- dolgoročnih terjatev poslovanja: dolgoročne terjatve do drugih povezanih podjetij, dolgoročne terjatve do podjetij v skupini, dolgoročne varščine, druge dolgoročne terjatve do kupcev,
- kratkoročnih terjatev poslovanja: kratkoročne terjatve do podjetij v skupini, druge kratkoročne terjatve do kupcev, kratkoročne varščine, kratkoročne terjatve do drugih povezanih podjetij, kratkoročne terjatve za neplačani v plačilo zapadli vpisani kapital,
- kratkoročnih finančnih naložb: za prodajo kupljene delnice in deleži podjetij v skupini, kratkoročno dana posojila podjetjem v skupini, kratkoročno dana posojila drugim povezanim podjetjem, za prodajo kupljene delnice in deleži drugih povezanih podjetij, za prodajo kupljene druge delnice in deleži, kratkoročno dana posojila drugim, za prodajo odkupljeni vrednostni papirji,
- denarnih sredstev: gotovina v blagajni, denarna sredstva na banki in prejeti čeki,
- aktivnih časovnih razmejitev; sem sodijo kratkoročno odloženi stroški in odhodki, nezaračunani prihodki.«

Obseg in struktura gibljivih sredstev

Preglednica 3: Obseg (v EUR) in struktura (v %) gibljivih sredstev

	2007		2008		2009		Indeks	
	Obseg	Struktura	Obseg	Struktura	Obseg	Struktura	I08/07	I09/08
Zaloge	0	0	0	0	0	0	0	0
Kratkoročne finančne naložbe	31.679,00	0,56	283.469,00	3,59	163.926,00	2,09	894,82	57,83
Kratkoročne in dolgoročne poslovne terjatve	5.594.590,00	98,14	7.383.708,00	93,44	6.931.680,00	88,31	131,98	93,88
Denarna sredstva	115.938,00	2,03	231.525,00	2,93	751.576,00	9,58	199,7	324,6
Aktivne časovne razmejitve	2.169,00	0,04	3.180,00	0,04	1.961,00	0,02	146,61	61,67
Gibljiva sredstva skupaj	5.700.539,00	100	7.901.882,00	100	7.849.143,00	100	138,62	99,33

Vir: ŠS, d. o. o., 2007d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009d, 1-4.

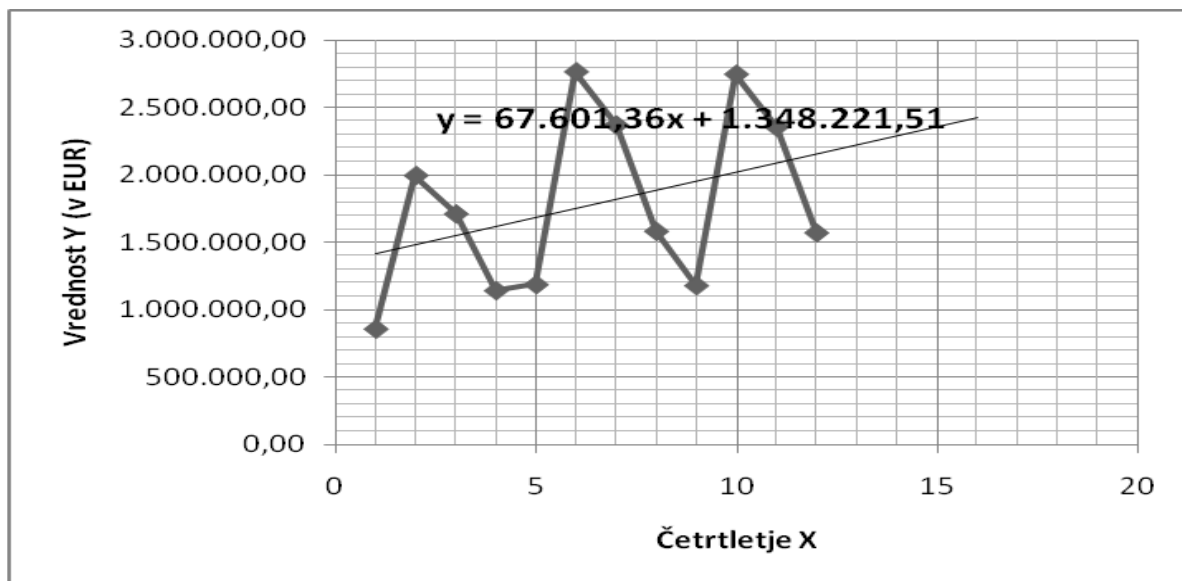
Iz zgornje preglednice 3 je razvidno, da je podjetje v poslovnem letu 2009 realno zadržalo obseg gibljivih sredstev na nivoju leta 2008. Manjšo vrednost v skupnem znesku gibljivih sredstev so v letu 2009 predstavljale kratkoročne finančne naložbe, kratkoročne poslovne terjatve ter aktivne časovne razmejitve. V letu 2008 je podjetje vložilo precejšen delež razpoložljivih sredstev v zasnovano ter izvedbo sistema aktivne izterjave. Rezultat je razviden v tabeli: vrednost kratkoročnih finančnih naložb se je v letu 2008 povečala za slabih 800 %. Na račun omenjenega so se kratkoročne in dolgoročne poslovne terjatve v letu 2009 zmanjšale za dobrih 6 % glede na preteklo leto. Posledično se je povečal tudi obseg denarnih sredstev. Pri analizi gibljivih sredstev velja posebno omeniti delež poslovnih terjatev, ki je v letu 2007 predstavljal dobrih 98 % vseh gibljivih sredstev ter v letu 2008 dobrih 93 %. Prav sistem aktivne izterjave je pripomogel, da je obseg terjatev v letu 2009 padel na dobrih 88 % in se še znižuje. Z nastankom tako imenovane gospodarske krize se je plačilna nedisciplina močno povečala. Menimo, da nam brez učinkovitega sistema izterjave ne bi uspelo doseči občutnega zmanjšanja obsega terjatev, kar bi nenazadnje lahko pripeljalo tudi do stečaja.

Napovedovanja vrednosti gibljivih sredstev na osnovi trendne funkcije

Z uporabo izračuna analize trenda (preglednica 4) smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo obseg gibljivih sredstev v letu 2010 znašal 9.313.764,79 EUR. Iz razsevnega diagrama (slika 2) smo razbrali, da je funkcija linearno naraščajoča. Vrednost obsega gibljivih sredstev v letu 2009 je znašala 7.849.143,00 EUR.

Preglednica 4: Napovedovanja vrednosti gibljivih sredstev

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Slika 2: Napovedovanja vrednosti gibljevih sredstev

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

3.2 Analiza poslovnega izida

Melavc (2003, 210) navaja, da je poslovni izid razlika med prihodki in odhodki poslovnega sistema. Melavc in Milost (2003, 146) pa ugotavljata, da »prihodke poslovnega sistema ugotavljamo v povezavi z obveznostnimi do sredstev ter sredstev samih, saj nastajajo kot posledica povečevanja sredstev ali zmanjševanja obveznosti do virov sredstev. Podobno je z odhodki.«

Poslovni izid spada med najpomembnejše ekonomske kategorije s katerim merimo uspešnost poslovanja. Spada med temeljne računovodske izkaze, kateri so pri nas izkaz finančnih tokov, bilanca stanja ter izkaz uspeha. Bilanca stanja in izkaz uspeha pa sta osnovna izkaza. Turk in Melavc (1994, 117) definirata, da »izkaz uspeha pravzaprav ni nič drugega kot podrobno razčlenjena postavka poslovnega izida v izkazu stanja, kjer se pojasnjuje njegovo oblikovanje, lahko pa tudi delitev.«

3.2.1 Analiza prihodkov

Turk et al. (1996, 118) navajajo, da med tri vrste prihodkov, katere poznajo slovenski računovodski standardi, spadajo:

- prihodki od poslovanja,
- prihodki od financiranja, in
- izredni prihodki.

Turk in Melavc (1994, 120) poudarjata, da redne prihodke v praksi lahko imenujemo tudi seštevek poslovnih prihodkov in prihodkov od financiranja.

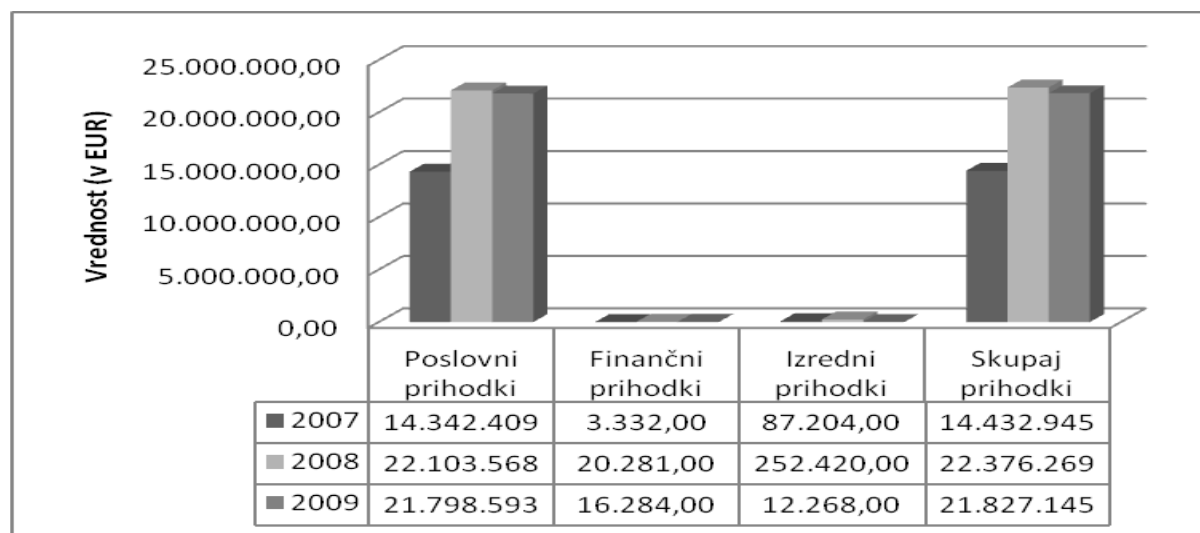
Preglednica 5: Obseg (v EUR) in struktura (v %) prihodkov podjetja

	2007		2008		2009		Indeks	
	Obseg	Struktura	Obseg	Struktura	Obseg	Struktura	I08/07	I09/08
Poslovni prihodki	14.342.409,00	99,37	22.103.568,00	98,78	21.798.593,00	99,87	154,11	98,62
Finančni prihodki	3.332,00	0,02	20.281,00	0,09	16.284,00	0,07	608,67	80,29
Izredni prihodki	87.204,00	0,60	252.420,00	1,13	12.268,00	0,06	289,46	4,86
Skupaj prihodki	14.432.945,00	100,00	22.376.269,00	100,00	21.827.145,00	100,00	155,04	97,55

Vir: ŠS, d. o. o., 2007d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009d, 1-4.

Iz zgornje preglednice 5 ter spodnje slike 3, v kateri primerjamo obseg in strukturo prihodkov, lahko razberemo, da so se celotni prihodki leta 2008 povečali za dobrih 55 % glede na leto 2007. Nato je leta 2009 sledilo zmanjšanje skupnih prihodkov za dobra 2 %.

Največjo vlogo so imeli poslovni prihodki, ki so v primerjalnem obdobju povprečno predstavljali dobrih 99 % vseh prihodkov. Finančni prihodki so se med leti 2007 in 2008 povečali za dobrih 600 %. Vrednost izrednih prihodkov se je med leti 2007 in 2008 povečala za slabih 190 %, nato se je med leti 2008 in 2009 zmanjšala za več kot 95 %. Izredni odhodki so neobičajne postavke in postavke iz preteklih obračunskih obdobj, ki povečujejo poslovni izid. Na podlagi ugotovljenega, da ima podjetje skorajda 100 % vseh prihodkov skupaj – poslovnih prihodkov, lahko povzamemo, da prihodki od financiranja in izredni prihodki ne predstavljajo prav velike teže pri skupnih prihodkih obravnavanega podjetja.

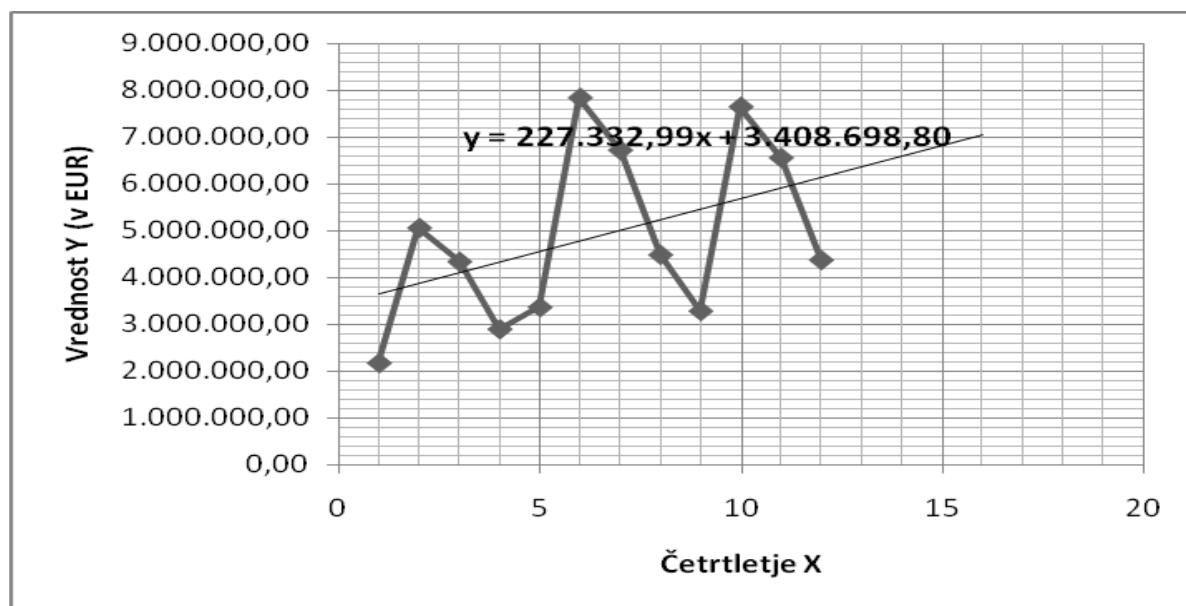
Slika 3: Prikaz strukture prihodkov podjetja

Vir: ŠS, d. o. o., 2007d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009d, 1-4.

Preglednica 6: Napovedovanja vrednosti skupnih prihodkov.

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Z uporabo izračuna analize trenda (preglednica 6) smo na podlagi četrtletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo obseg skupnih prihodkov v letu 2010 znašal 26.820.108,77 EUR. Iz razsevnega diagrama (slika 4) smo razbrali, da je funkcija linearno naraščajoča. Vrednost obsega skupnih prihodkov v letu 2009 je znašala 21.827.145,00 EUR.

Slika 4: Napovedovanja vrednosti skupnih prihodkov

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

3.2.2 Analiza odhodkov

Turk et al. (1996, 103) navajajo, da poslovni izid sooblikujejo odhodki, ki so nasprotje prihodkom. To so namreč stroški, ki se nanašajo na prodano količino proizvodov in storitev v določenem obračunskem obdobju.

Turk et al. (1996, 118) navajajo, da med tri vrste odhodkov, katere poznajo slovenski računovodski standardi, spadajo:

- odhodki od poslovanja,
- odhodki od financiranja, in
- izredni odhodki.

Pučko in Rozman (1998, 226–228) definirata, da so odhodki od poslovanja dejansko stroški poslovanja, nastali v obračunskem obdobju, popravljeni za stroške, ki se zadržujejo v zalogah nedokončane proizvodnje in gotovih proizvodov in storitev. Odhodke od financiranja sestavljajo stroški obresti, dani blagajniški popusti, stroški odpisov dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb, revalorizacijski primanjkljaj ter negativne tečajne razlike. Izredni odhodki pa so neobičajne postavke in postavke iz preteklih obračunskih obdobj, ki zmanjšujejo celotni poslovni izid. Podobno kot pri prihodkih menita (prav tam) tudi, da v izredne odhodke štejemo odhodke zaradi zmanjšanja kakšnih sredstev, na primer: primanjkljaj pri materialu, trgovskem blagu, ali pa zaradi povečanja obveznosti do virov sredstev. Med izredne odhodke štejemo tudi odpisane ali znižane terjatve. Izredni odhodki nastanejo tudi pri prodaji osnovnih sredstev, če je kupnina nižja od še neodpisane vrednosti osnovnega sredstva. V spodnji preglednici 7 prikazujemo obseg in strukturo odhodkov ter ugotavljamo, da so bili leta 2008 celotni odhodki višji kar za dobrih 61 % kot leta 2007, nato pa so se v letu 2009 glede na leto 2008 povečali še za slaba 2 %, kar je negativno vplivalo na uspešnost. Podobno kot pri prihodkih so v strukturi odhodkov v vseh treh letih največji delež (skoraj da 99 %) zavzemali poslovni odhodki. Njihova podrobnejša razčlenitev je prikazana v preglednici 8. Finančni odhodki, ki se nanašajo na odhodke iz naslova obresti od kredita, odhodke od prevrednotenja dolgov in terjatev zaradi ohranitve vrednosti ter plačane zamudne obresti, so se v letu 2008 glede na predhodno leto povečali za 140 %, ter nato v letu 2009 glede na leto 2008 še za 8,4 %. Izredni odhodki so imeli večji vpliv samo v letu 2008, ko so porasli glede na leto 2007 za slabih 2000 %, nato pa v primerjavi 2009 in 2008 popolnoma izginili.

Preglednica 7: Obseg (v EUR) in struktura (v %) odhodkov podjetja

	2007		2008		2009		Indeks	
	Obseg	Struktura	Obseg	Struktura	Obseg	Struktura	I08/07	I09/08
Poslovni odhodki	12.916.305,00	99,06	20.456.170,00	97,29	21.111.159,00	98,52	158,37	103,20
Finančni odhodki	122.345,00	0,94	293.767,00	1,40	317.387,00	1,48	240,11	108,04
Izredni odhodki	171,00	0,00	3.496,00	0,02	0,00	0,00	2.044,44	0,00
Skupaj odhodki	13.038.821,00	100,00	21.025.519,00	100,00	21.428.546,00	100,00	161,25	101,92

Vir: ŠS, d. o. o., 2007d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009d, 1-4.

Preglednica 8: Obseg (v EUR) in struktura (v %) poslovnih odhodkov

	2007		2008		2009		Indeks	
	Obseg	Struktura	Obseg	Struktura	Obseg	Struktura	I08/07	I09/08
Str. blaga, materiala								
in storitev	1.839.643	14,24	2.796.255	13,67	3.579.007	17,32	152,00	127,99
Str. dela	717.343	5,55	1.428.061	6,98	1.061.264	5,14	199,08	74,32
Odpisi vrednosti	30.897	0,24	82.409	0,40	40.593	0,20	266,72	49,26
Drugi poslovni odhodki	10.328.422	79,96	16.148.445	78,95	15.978.421	77,34	156,35	98,95
Skupaj poslovni odhodki	12.916.305	100,00	20.455.170	100,00	20.659.285	100,00	158,37	101,00

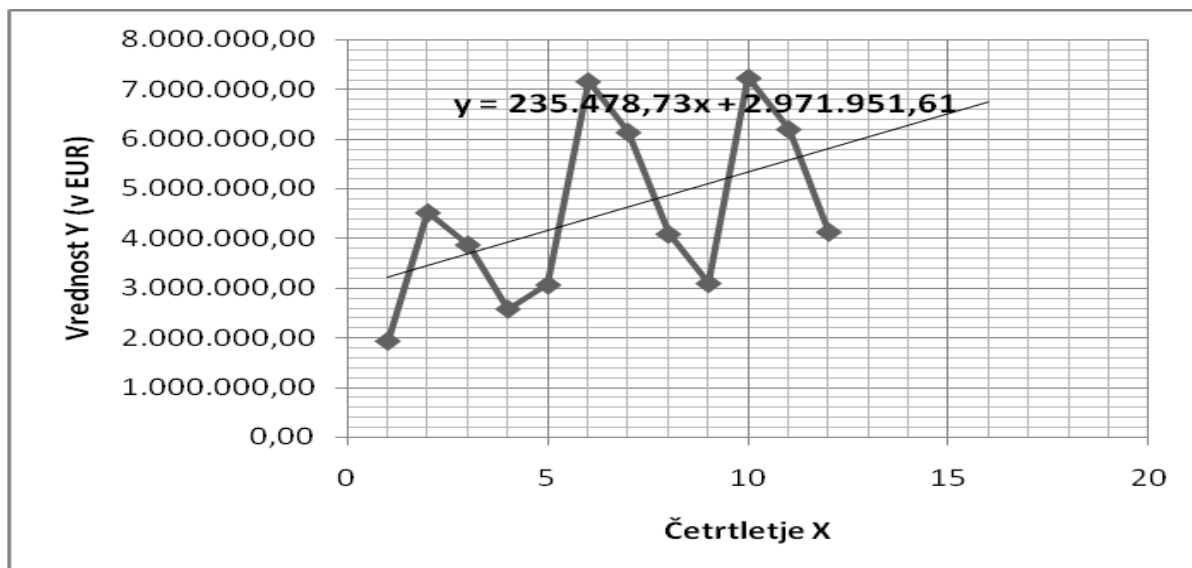
Vir: ŠS, d. o. o., 2007d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009d, 1-4.

Zgornja preglednica 8 nam ponazarja, da so se poslovni odhodki v letu 2008 povečali za 58,37 % glede na leto 2007, v letu 2009 pa še za 1 % v primerjavi z letom 2008. Pri tem so se stroški blaga, materiala in storitev leta 2008 povečali za 52 % ter leta 2009 še dodatno za slabih 28 %. Stroški materiala sestavljajo z največjim delom nabavno vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala in stroški storitev. Tudi stroški dela so se v letu 2008 povečali skoraj za 100 %, v letu 2009 pa so se zmanjšali za dobrih 25 % glede na leto prej. Odpisi vrednosti so se v primerjavi 2008/2007 povečali za dobrih 166 % ter se nato v letu 2009 močno zmanjšali za dobrih 50 % glede na leto 2008. Drugi poslovni odhodki so se najprej povečali za dobrih 56 % ter nato v primerjavi 2009 na 2008 zmanjšali za dober odstotek. Med druge poslovne odhodke v našem podjetju spadajo: dodatna koncesijska dajatev, poplačilo sklada za štipendije ter redna koncesijska dajatev.

Napovedovanja vrednosti poslovnih odhodkov na osnovi trendne funkcije

Preglednica 9: Napovedovanja vrednosti poslovnih odhodkov

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

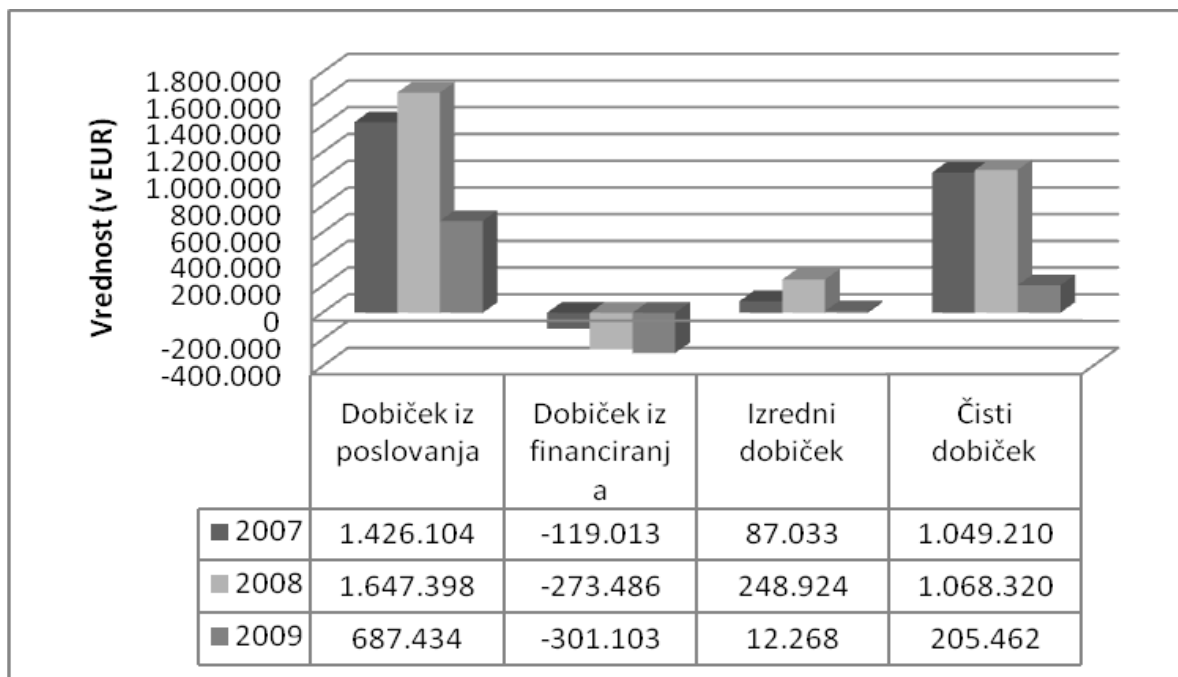
Slika 5: Napovedovanja vrednosti poslovnih odhodkov

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Z uporabo izračuna analize trenda (preglednica 9) smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo obseg poslovnih odhodkov v letu 2010 znašal 25.545.572,16 EUR. Iz razsevnega diagrama (slika 5) smo razbrali, da je funkcija linearno naraščajoča. Vrednost obsega poslovnih odhodkov v letu 2009 je znašala 20.659.285,00 EUR.

3.2.3 Analiza poslovnega izida

Bojnec et al. (2007, 223–224) poudarjajo, da poslovni izid v splošnem imenujemo kot razliko med odhodki in prihodki organizacije. Poznamo dve vrsti: prva vrsta je temeljna vrsta poslovnega izida, med katero spadajo (dobiček, čisti dobiček in izguba) ter kot drugo: razširjen poslovni izid (kosmati dobiček, celotni prispevek za kritje, obrestna razlika, razlika v ceni in dohodek). Razliko večjih prihodkov neke organizacije in manjših stroškov od prodanih proizvodov in storitev imenujemo dobiček. Obratno je z izgubo. Dobiček ali izgubo lahko dodatno razčlenimo na: dobiček/izgubo iz poslovanja, dobiček/izgubo iz financiranja ter izredni dobiček/izgubo.

Slika 6: Prikaz posameznih vrst dobičkov in čistega dobička

Vir: ŠS, d. o. o., 2007i, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008i, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009i, 1-4.

Analiza dobička v spodnji preglednici 10 in zgornji sliki 6 pokaže, da je podjetje v vseh treh letih poslovalo z dobičkom, kljub temu da je prisoten trend upadanja vseh treh vrst dobička. Dobiček iz poslovanja se je v primerjavi z 2008/2007 povečal za dobrih 15 % ter se nato več kot razpolovil v letu 2009 glede na leto 2008. Še več, v letu 2009 je dosegel več kot polovico manjšo vrednost kot v letu 2007. Izguba iz financiranja se je v primerjalnih letih povečevala z začetnih 119.000 EUR v letu 2007 proti 273.486 EUR v letu 2008 ter celo na 301.103 EUR v letu 2009. Izredni dobiček je med letoma 2007/2008 porastel za 186 %. V nadaljevanju je ob koncu leta 2009 obsegal zgolj še dobrih 5 % izrednega dobička leta 2008.

Preglednica 10: Obseg (v EUR) in struktura (v %) dobička podjetja

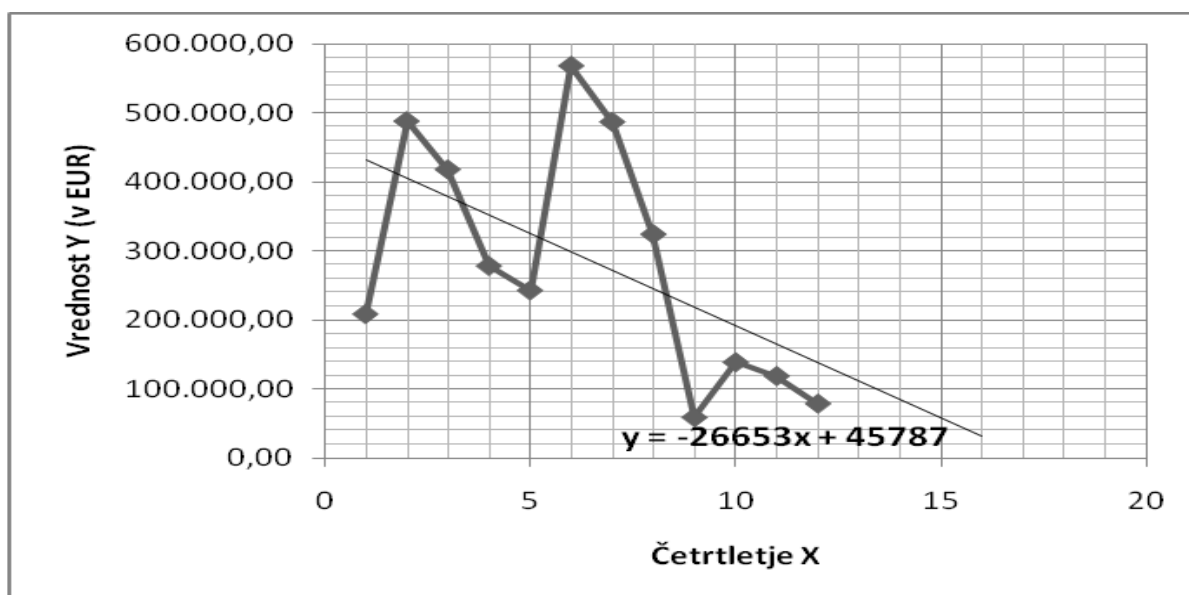
	2007		2008		2009		Indeks	
	Obseg	Struktura	Obseg	Struktura	Obseg	Struktura	I08/07	I09/08
Poslovni prihodki	14.342.409	99,37	22.103.568	98,78	21.798.593	99,40	154,11	98,62
Finančni prihodki	3.332	0,02	20.281	0,09	16.284	0,00	608,67	80,29
Izredni prihodki	87.204	0,60	252.420	1,13	12.268	0,60	289,46	4,86
Celotni prihodki	14.432.945	100,00	22.376.269	100,00	21.827.145	100,00	155,04	97,55
Poslovni odhodki	12.916.305	99,06	20.456.170	98,57	21.111.159	98,52	158,37	103,20
Finančni odhodki	122.345	0,94	293.767	1,42	317.387	1,48	240,11	108,04
Izredni odhodki	171	0,00	3496	0,02	0,00	0,00	2044,44	0,00
Celotni odhodki	13.038.821	100,00	20.753.433	100,00	21.428.546	100,00	159,17	103,25
Dobiček iz poslovanja	1.426.104	102,29	1.647.398	101,51	687.434	172,46	115,52	41,73
Dobiček iz financiranja	-119.013	-8,54	-273.486	-16,85	-301.103	-75,54	229,80	110,10
Izredni dobiček	87.033	6,24	248.924	15,34	12.268	3,08	286,01	4,93
Celotni dobiček	1.394.124	100,00	1.622.836	100,00	398.599	100,00	116,41	24,56
Davek iz dobička	344.914		554.516		193.137		160,77	34,83
Čisti dobiček	1.049.210		1.068.320		205.462		101,82	19,23

Vir: ŠS, d. o. o., 2007i, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008i, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009i, 1-4.

Napovedovanja vrednosti poslovnih odhodkov na osnovi trendne funkcije

Preglednica 11: Napovedovanja vrednosti poslovnih odhodkov

Vir: ŠS, d. o. o., 2007e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 e, f, g in h, 1-4.

Slika 7: Napovedovanja vrednosti poslovnih odhodkov

Vir: ŠS, d. o. o., 2007e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 e, f, g in h, 1-4.

Z uporabo izračuna analize trenda (preglednica 11) smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo obseg celotnega dobička v letu 2010 znašal 285.636,14 EUR. Iz razsevnega diagrama (slika 7) smo razbrali, da je funkcija linearno padajoča. Vrednost obsega celotnega dobička v letu 2009 je znašala 398.599,00 EUR.

3.3 Analiza poslovne uspešnosti

Rebernik (1999, 260) definira uspešno podjetje kot tisto, ki neprestano raste oziroma se mu večja premoženje ter dosega zadosten dobiček. Glavno vodilo mu je doseči maksimalen učinek, rezultat ali cilj z danimi sredstvi. Poudarja (prav tam), da je poslovni uspeh potrebno izmeriti v skladu z načelom racionalnosti z vlaganji. Navaja (prav tam), da s pomočjo računovodskih izkazov dobimo informacije, s katerimi se lažje odločamo o stvareh, kot so: kako povečati premoženje v podjetju, kako zagotavljati zadostno količino denarja ter kako dosežati dobiček.

Ugotavlja (prav tam) pa, da: »Ena izmed metod presojanja uspešnosti je medsebojna primerjava kazalnikov. Najpogosteje uporabljeni kazalniki so: donosnost in rentabilnost, gospodarnost ali ekonomičnost ter proizvodnost ali produktivnost.«

V nadaljevanju bomo analizirali omenjene kazalnike, in sicer v zaporedju, kot so naštet.

Analiza donosnosti ali rentabilnosti poslovanja

Rebernik (1999, 266) ugotavlja, da: »Rentabilnost ali donosnost izraža temeljno razmerje med določenim donosom (čisti dobiček, dobiček) in povprečnimi, za to potrebnimi vlaganji«, ter poudarja (prav tam), da poznamo več različnih koeficientov donosnosti.

Za izračun rentabilnosti potrebujemo izkaz uspeha ter bilanco stanja obravnavanega podjetja. Izračunali bomo dva koeficienta. Prvi bo za lastnike družbe in pojasnjuje rentabilnost kapitala, drugi pa bo za podjetje kot celoto, in sicer bomo prikazali, kako učinkovito so bila uporabljena sredstva podjetja za doseganje dobička.

$$\text{Rentabilnost kapitala} = \frac{\text{Dobiček}}{\text{Povprečni kapital}}$$

Slika 8: Enačba za izračun rentabilnosti kapitala

Vir: Rebernik 1999, 266.

$$\text{Rentabilnost sredstev} = \frac{\text{Dobiček}}{\text{Povprečno vložena sredstva}}$$

Slika 9: Enačba za izračun rentabilnosti sredstev

Vir: Rebernik 1999, 266.

Preglednica 12: Rentabilnost poslovanja

	2007	2008	2009	Indeks	
	Obseg	Obseg	Obseg	I08/07	I09/08
1 Celotni prihodki	14.432.945,00	22.376.269,00	21.827.145,00	155,04	97,55
2 Celotni odhodki	13.038.821,00	20.753.433,00	21.428.546,00	159,17	103,25
3 Dobiček	1.394.124,00	1.622.836,00	398.599,00	116,41	24,56
4 Povprečna sredstva	5.797.018,00	8.043.684,00	7.955.583,00	138,76	98,90
5 Povprečni kapital	2.046.243,00	3.114.564,00	3.556.769,00	152,21	114,20
6 Rentabilnost sredstev (3/4)	0,24	0,20	0,05	83,89	24,83
7 Rentabilnost kapitala (3/5)	0,68	0,52	0,11	76,48	21,51

Vir: ŠS, d. o. o., 2007d in i, 1-4, ŠS, d. o. o., 2008d in i, 1-4 in ŠS, d. o. o., 2008d in i, 1-4.

Rentabilnost sredstev v podjetju ŠS, d. o. o., je v letu 2007 znašala 0,24, kar pomeni, da je podjetje za 100 enot vloženih sredstev pridelalo 24 enot dobička. V letu 2008 se je rentabilnost sredstev zmanjšala za 17 % ter nato v letu 2009 še za 75 % v primerjavi z 2008.

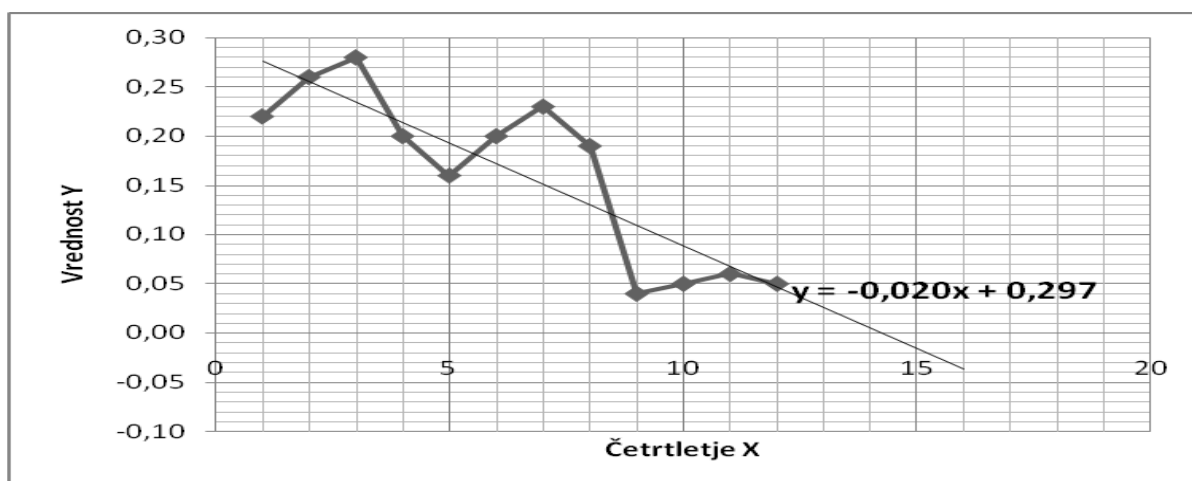
Rentabilnost kapitala se je prav tako močno zmanjšala z začetnih 0,68 v 0,52 (leto 2008) ter nato na 0,11 v letu 2009. Iz tega lahko povzamemo, da je z vidika rentabilnosti podjetje v letu 2008 in 2009 poslovalo manj uspešno.

Napovedovanja vrednosti rentabilnosti sredstev na osnovi trendne funkcije

Z uporabo izračuna analize trenda (preglednica 13) smo na podlagi četrtnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo vrednost kazalnika rentabilnosti sredstev v prvem četrtnju leta 2010 znašala 0,03. Iz razsevnega diagrama (slika 10) smo razbrali, da je funkcija linearno padajoča. Vrednost kazalnika rentabilnosti sredstev v letu 2009 je znašala 0,05.

Preglednica 13: Napovedovanja vrednosti rentabilnosti sredstev

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b, c, e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b, c, e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b, c, e, f, g in h, 1-4.

Slika 10: Napovedovanja vrednosti rentabilnosti sredstev

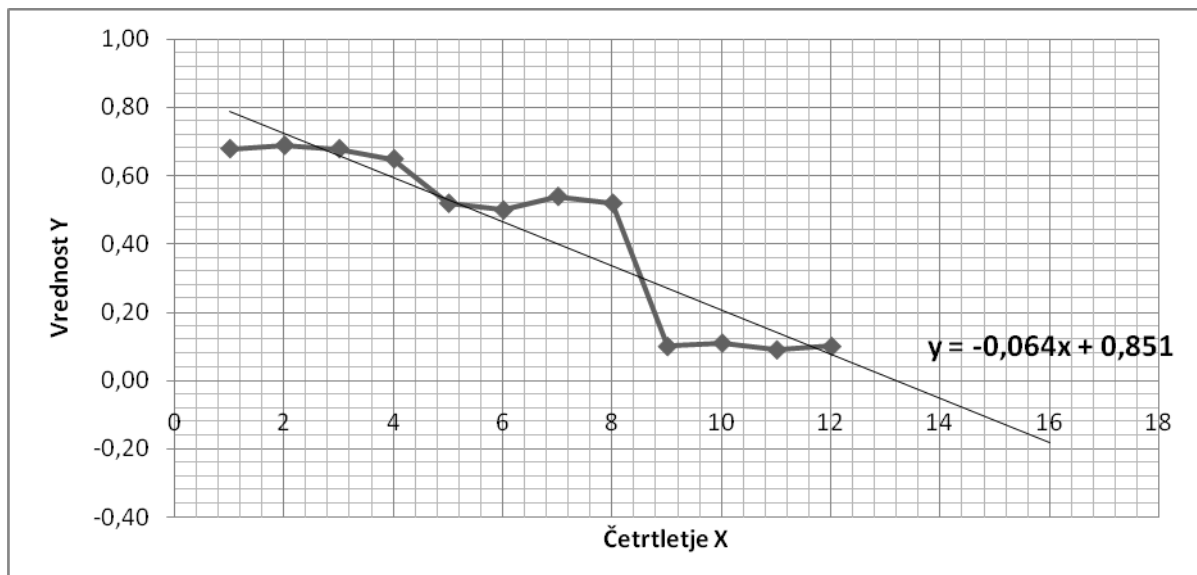
Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b, c, e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b, c, e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b, c, e, f, g in h, 1-4.

Napovedovanja vrednosti rentabilnosti kapitala na osnovi trendne funkcije

Z uporabo izračuna analize trenda (preglednica 14) smo na podlagi četrtnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo vrednost kazalnika rentabilnosti kapitala v prvem četrtnem letu 2010 znašala 0,01. Iz razsevnega diagrama (slika 11) smo razbrali, da je funkcija linearno padajoča. Vrednost kazalnika rentabilnosti kapitala v letu 2009 je znašala 0,11.

Preglednica 14: Napovedovanja vrednosti rentabilnosti kapitala

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b, c, e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b, c, e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b, c, e, f, g in h, 1-4.

Slika 11: Napovedovanja vrednosti rentabilnosti kapitala

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b, c, e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b, c, e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b, c, e, f, g in h, 1-4.

Korelacijska analiza

Artenjak (2003, 133) poudarja, da so posamezni pojavi dejansko povezani ne samo z enim, temveč tudi z drugimi dejavniki, ki na proučevani pojav delujejo raznosmerno in z različno intenzivnostjo. »Zato je treba na osnovi empiričnega opazovanja in teoretične analize opredeliti te pojave, ugotoviti njihovo smer in intenzivnost delovanja ter predložiti tako formalno obliko povezanosti med pojavi, da bo možno ne samo analizirati, temveč tudi predvideti velikost pojavov. Zato te povezave izražamo v matematični obliki in analiziramo na podlagi korelacijske analize.« (Artenjak 2003, 133)

V nadaljevanju bomo izračunali vrednost korelacijskega koeficienta, ki opredeljuje smer in tudi jakost povezanosti med spremenljivkama y in x .

Legenda, ki pojasnjuje vrednost korelacijskega koeficienta:

Absolutna vrednost korelacijskega koeficienta r_{xy}	Pomen vrednosti parametra
0	korelacije ni
0,00 - 0,50	slaba korelacija
0,51 - 0,79	srednje močna korelacija
0,80 - 0,99	močna korelacija
1	popolna korelacija

Slika 12: Legenda vrednosti korelacijskega koeficienta

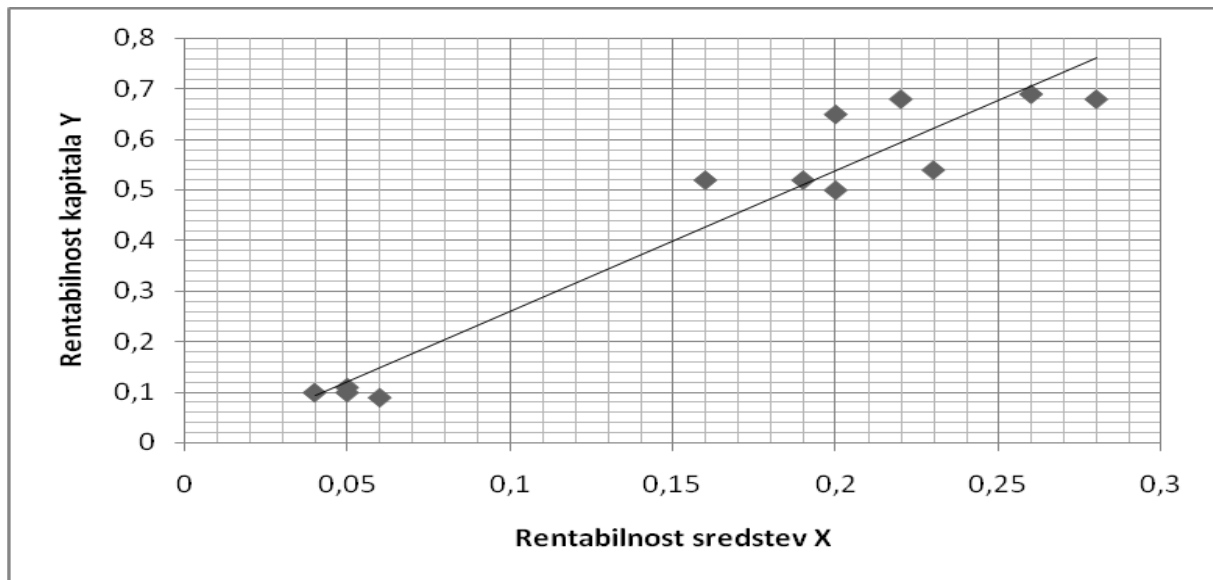
Vir: Artenjak 2003, 154.

Preglednica 15: Korelacijska analiza

Leto	2007	2007	2007	2007	2008	2008
Četrtoletje	1	2	3	4	5	6
Rentabilnost sredstev X	0,22	0,26	0,28	0,2	0,16	0,2
Rentabilnost kapitala Y	0,68	0,69	0,68	0,65	0,52	0,5
Leto	2008	2008	2009	2009	2009	2009
Četrtoletje	7	8	9	10	11	12
Rentabilnost sredstev X	0,23	0,19	0,04	0,05	0,06	0,05
Rentabilnost kapitala Y	0,54	0,52	0,1	0,11	0,09	0,1
Vrednost Korelacijskega koeficienta	$r_{xy} = +0,97$					

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b, c, e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b, c, e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b, c, e, f, g in h, 1-4.

Na razsevnem diagramu na sliki 13 vidimo, da imamo opraviti z močno, pozitivno in linearno korelacijsko povezanostjo med rentabilnostjo kapitala in rentabilnostjo sredstev. Vrednost izračunanega korelacijskega koeficienta je $r_{xy} = +0,97$, kar pomeni, da je vrednost koeficienta rentabilnosti sredstev skoraj funkcijsko odvisna od vrednosti koeficienta rentabilnosti kapitala.

Slika 13: Razsevni diagram rezultatov korelacijske analize

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b, c, e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b, c, e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b, c, e, f, g in h, 1-4.

3.3.1 *Gospodarnost ali ekonomičnost poslovanja*

Rebernik (1999, 266) poudarja, da je načelo racionalnosti tesno povezano s principom ekonomičnosti, saj nam govori o učinkovitosti pretvorbe inputov v outpute z vrednostnega vidika. »Kazalniki gospodarnosti kažejo na učinkovitost poslovanja podjetja oziroma na razmerje med prihodki in odhodki.« (Hočevar in Igličar 1995, 249)

$$\text{Ekonomičnost (E)} = \frac{\text{Prihodki}}{\text{Odhodki}}$$

Slika 14: Enačba za izračun ekonomičnosti

Vir: Hočevar in Igličar 1995, 249.

Podatke za izračun ekonomičnosti črpamo iz izkaza uspeha podjetja. V primeru, da je koeficient ekonomičnosti večji od ena, je poslovanje ekonomično. V primeru, da je koeficient manjši od ena, se poslovanje šteje za neekonomično.

Iz spodnje preglednice 16 je razvidno, da je podjetje tako leta 2007 kot tudi 2008 in 2009 poslovalo ekonomično, saj je vrednost obeh kazalcev ekonomičnosti večja od 1. Prvi kazalec ekonomičnosti je razmerje med celotnimi prihodki in odhodki. Pove nam, da je podjetje v letu 2008 realiziralo na 100 enot odhodkov 108 enot prihodkov, kar pa je za 2,6 % manj kot leta 2007. Drugi kazalec ekonomičnosti je opredeljen kot razmerje med prihodki od poslovanja ter odhodki od poslovanja. Tudi ta kazalec je v vseh letih večji kot 1. Iz analize lahko povzamemo, da se oba kazalca ekonomičnosti skozi primerjalno obdobje zmanjšujeta. Prvi se je med letoma 2009 in 2007 zmanjšal za skoraj da 8 %, drugi pa za dobrih 7 %.

Preglednica 16: Ekonomičnost poslovanja

	2007	2008	2009	Indeks	
	Obseg	Obseg	Obseg	I08/07	I09/08
1 Celotni prihodki	14.432.945,00	22.376.269,00	21.827.145,00	155,04	97,55
2 Celotni odhodki	13.038.821,00	20.753.433,00	21.428.546,00	159,17	103,25
Prihodki od					
3 poslovanja	14.342.409,00	22.103.568,00	21.798.593,00	154,11	98,62
Odhodki od					
4 poslovanja	12.916.305,00	20.456.170,00	21.111.159,00	158,37	103,20
5 Ekonomičnost (1/2)	1,11	1,08	1,02	97,40	94,47
6 Ekonomičnost (3/4)	1,11	1,08	1,03	97,31	95,56

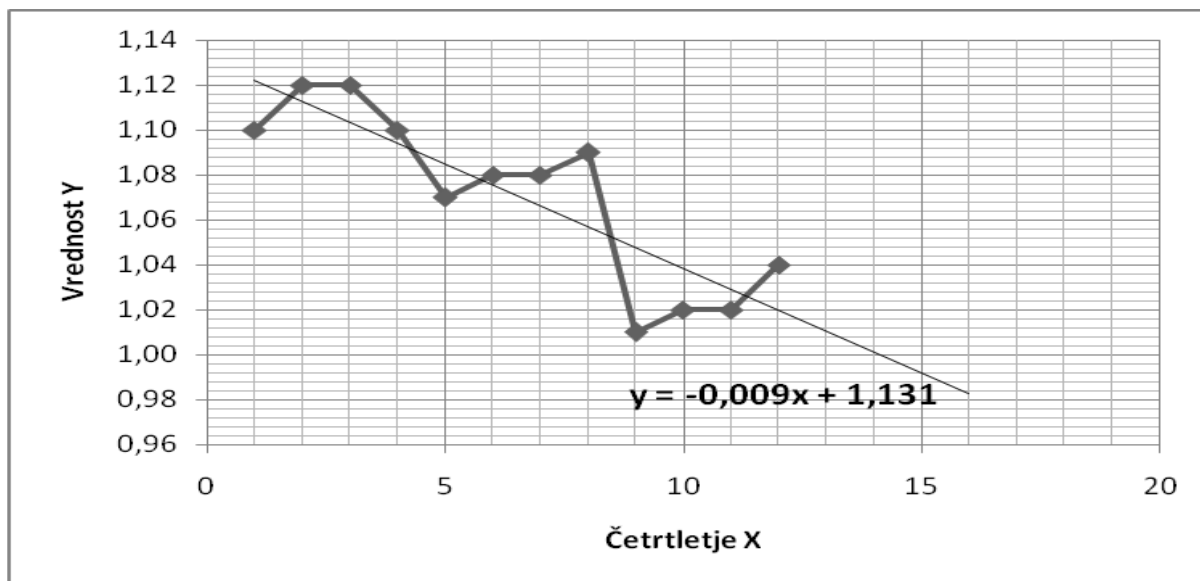
Vir: ŠS, d. o. o., 2007i, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008i, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009i, 1-4.

Napovedovanja vrednosti kazalcev ekonomičnosti na osnovi trendne funkcije

Preglednica 17: Napovedovanja vrednosti koeficienta ekonomičnosti I

Vir: ŠS, d. o. o., 2007e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 e, f, g in h, 1-4.

Z uporabo izračuna analize trenda (preglednica 17) smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo vrednost koeficienta ekonomičnosti I v prvem četrtletju leta 2010 znašala 1,01. Iz razsevnega diagrama (slika 15) smo razbrali, da je funkcija linearno padajoča. Vrednost kazalnika koeficienta ekonomičnosti I v letu 2009 je znašala 1,02.

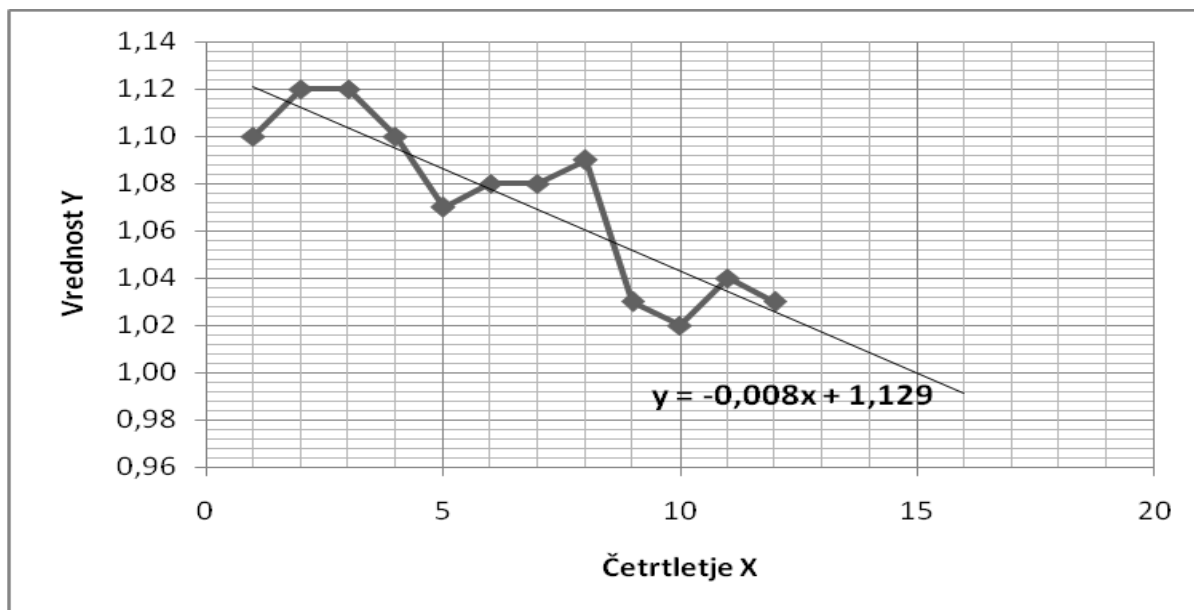
Slika 15: Napovedovanja vrednosti koeficienta ekonomičnosti I

Vir: ŠS, d. o. o., 2007e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 e, f, g in h, 1-4.

Preglednica 18: Napovedovanja vrednosti koeficienta ekonomičnosti II

Vir: ŠS, d. o. o., 2007e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 e, f, g in h, 1-4.

Z uporabo izračuna analize trenda (preglednica 18) smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo vrednost koeficienta ekonomičnosti II v prvem četrletju leta 2010 znašala 1,02. Iz razsevnega diagrama (slika 16) smo razbrali, da je funkcija linearno padajoča. Vrednost kazalnika koeficienta ekonomičnosti II v letu 2009 je znašala 1,03.

Slika 16: Napovedovanja vrednosti koeficienta ekonomičnosti II

Vir: ŠS, d. o. o., 2007e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 e, f, g in h, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 e, f, g in h, 1-4.

3.3.2 Analiza produktivnosti dela

Pučko (2005, 160) poudarja, da produktivnost na splošno opredeljujemo kot odnos med pridobljenimi poslovnimi učinki in zanjo porabljeno količino posamezne poslovne prvine ter da je delo najaktivnejša prvina, največkrat ugotavljamo samo produktivnost dela. V tem primeru avtor koeficient produktivnosti dela opredeljuje takole:

$$\text{Produktivnost (P)} = \frac{\text{Proizvedena količina poslovnih učinkov}}{\text{Količina delovnega časa}}$$

Slika 17: Enačba za izračun produktivnosti

Vir: Pučko 2005, 160.

Iz enačbe je razvidno, da produktivnost primerja doseženi rezultat, izražen v količini izdelkov ali storitev, s faktorjem (delom). Produktivnost se poveča, če se skrajša čas, potreben za proizvodnjo določene količine poslovnih učinkov, ali če v istem delovnem času proizvedemo večjo količino poslovnih učinkov.

Stepko (1989, 4) navaja, da je namen spremljanja produktivnosti dela ugotavljanje vzrokov, ki povzročajo nižjo raven produktivnosti. Cilj pa je zaznavati težave ter pravočasno izvajanje ukrepov za njihovo odstranjevanje.

Pri izračunavanju produktivnosti v spodnji preglednici 19 smo obseg pridobljenih poslovnih učinkov izrazili s prihodki (celotnimi oziroma poslovnimi), obseg porabljenega dela pa s povprečnim številom zaposlenih v obdobju. S tem smo dobili podatke o tem, koliko celotnih oziroma poslovnih prihodkov je v posameznem letu ustvaril en zaposleni. Na podlagi izračunov vrednosti produktivnosti I in produktivnosti II smo ugotovili, da se je produktivnost v letu 2008 glede na leto 2007 povečala za približno 28 % ter se v letu 2009 zmanjšala za dobrih 10 % glede na preteklo leto. Torej je vsak zaposleni v podjetju v letu 2009 v povprečju ustvaril 338.405,00 EUR celotnih prihodkov, kar je sicer več kot v letu 2007 (294.549,00 EUR), vendar pa zopet manj kot v letu 2008 (379.258,00 EUR). Zelo podobne rezultate smo pridobili tudi pri izračunu produktivnosti II.

Preglednica 19: Produktivnost dela

	2007	2008	2009	Indeks	
	Obseg	Obseg	Obseg	I08/07	I09/08
1 Celotni prihodki	14.432.945,00	22.376.269,00	21.827.145,00	155,04	97,55
2 Prihodki od poslovanja	14.342.409,00	22.103.568,00	21.798.593,00	154,11	98,62
3 Povprečno število zaposlenih	49	59	64,5	120,41	109,32
4 Produktivnost dela I (1/3)	294.549,90	379.258,80	338.405,35	128,76	89,23
5 Produktivnost dela II (2/3)	292.702,22	374.636,75	337.962,68	127,99	90,21

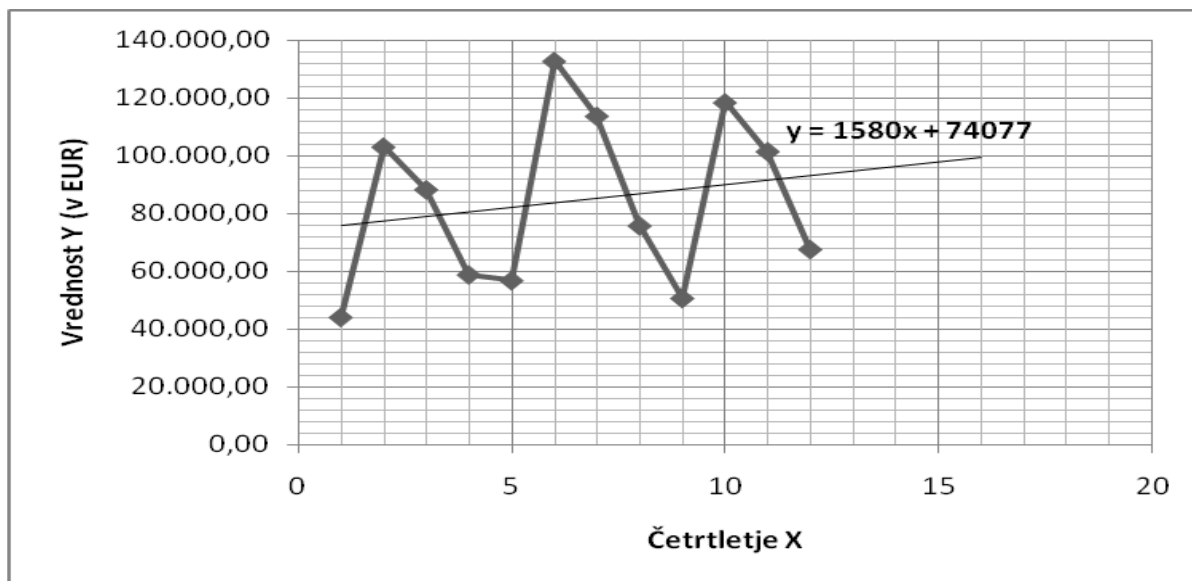
Vir: ŠS, d. o. o., 2007i in j, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008i in j, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009i in j, 1-4.

Napovedovanja vrednosti kazalcev produktivnosti na osnovi trendne funkcije

Preglednica 20: Napovedovanja vrednosti kazalca produktivnost I

Vir: ŠS, d. o. o., 2007i in j, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008i in j, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009i in j, 1-4.

Z uporabo izračuna analize trenda (preglednica 20) smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo vrednost kazalnika produktivnost I v letu 2010 znašal 387.985,38 EUR. Iz razsevnega diagrama (slika 18) smo razbrali, da je funkcija linearno naraščajoča. Vrednost kazalnika produktivnosti I v letu 2009 je znašala 338.962,68 EUR. Izračunane vrednosti kazalnika produktivnosti II so skoraj identične, zato smo se odločili, da jih ni smotrno prikazati.

Slika 18: Napovedovanja vrednosti kazalca produktivnost I

Vir: ŠS, d. o. o., 2007i in j, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008i in j, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009i in j, 1-4.

4 ANALIZA ZAPOSLENIH

Pučko (2005, 62–63) poudarja, da posamezniki, ki jih ima organizacija zaposlene, pomenijo določen delovni potencial. Praviloma imajo pomemben vpliv na uspešnost poslovanja. Iz tega razloga je nujno potrebno zaposlene ocenjevati in spremljati z vseh vidikov, ki imajo vlogo pri določanju uspešnosti poslovanja. V splošnem so ti vidiki: obseg in struktura zaposlenih, dinamika zaposlenih ter izkoriščanje delovnega časa.

4.1 Analiza zaposlenih po številu in spolu

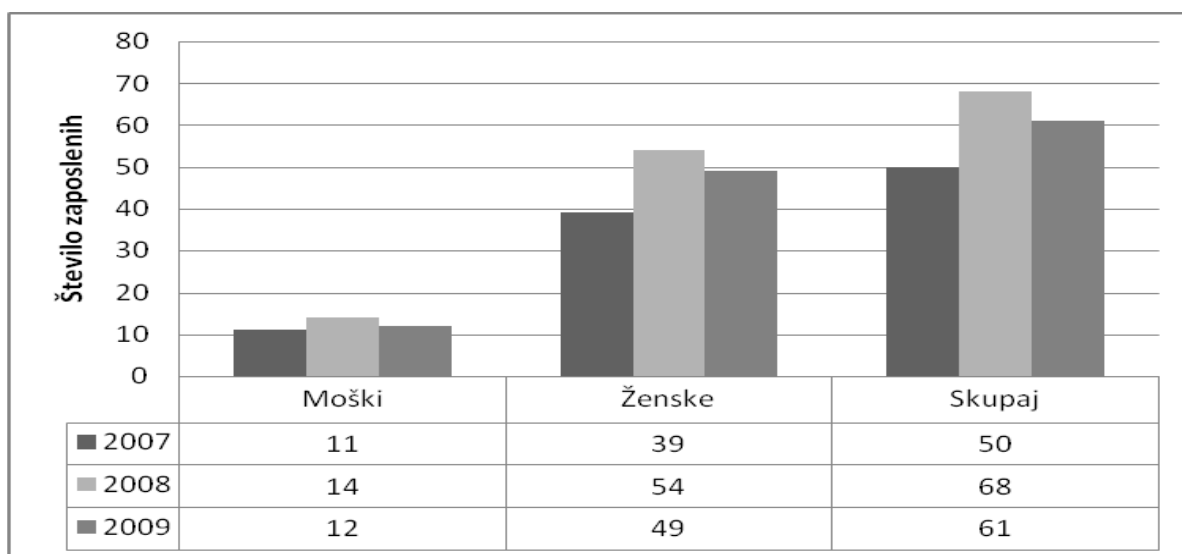
Pučko (2005, 63) navaja, da se nam na prvi pogled zdi, da je ugotavljati obseg zaposlenih v organizaciji enostavno. V praksi se pogosto izkaže, da ni tako. Navaja (prav tam) tudi štiri možnosti za spremljanje obsega zaposlenih: število zaposlenih po kadrovski evidenci, povprečno število zaposlenih v obračunskem obdobju, število zaposlenih, ki so prišli na delo na določen dan v letu, ter izračun povprečja opravljenih ur, ki tudi najbolj prikaže dejanski delovni potencial, s katerim je podjetje razpolagalo v obračunskem obdobju. Podatke o številu zaposlenih kaže stanje v določenem trenutku. Za določeno obdobje po številu zaposlenih izračunamo kot povprečno stanje zaposlenih. Podatke dobimo iz kadrovske evidence, ki zajema vse zaposlene, ki so v delovnem razmerju v proučevanem obdobju.

Iz spodnje preglednice 21 ter slike 19 je razvidno, da večino zaposlenih (okoli 80 %) predstavljajo ženske. Njihovo število se je v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 povečalo za slabih 39 %, v letu 2009 glede na predhodno leto pa se je zmanjšalo za skoraj 10 odstotkov. Opaziti je tudi trend števila vseh zaposlenih, in sicer v primerjavi 2008/2007 opazimo porast števila zaposlenih za 36 % ter nato leta 2009 zmanjšanje za več kot 10 % glede na preteklo leto.

Preglednica 21: Število zaposlenih v podjetju

	2007		2008		2009		Indeks	
	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	I08/07	I09/08
Št. Zaposlenih na dan 31.12.	50	100,00	68	100,00	61	100,00	136,00	89,71
<i>Moški</i>	11	22,00	14	20,59	12	19,67	127,27	85,71
<i>Ženske</i>	39	78,00	54	79,41	49	80,33	138,46	90,74
Povprečno št. zaposlenih	50	-	68	-	61	-	136,00	89,71

Vir: ŠS, d. o. o., 2007j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2008j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2009j, 1-8.

Slika 19: Prikaz razmerja zaposlenih

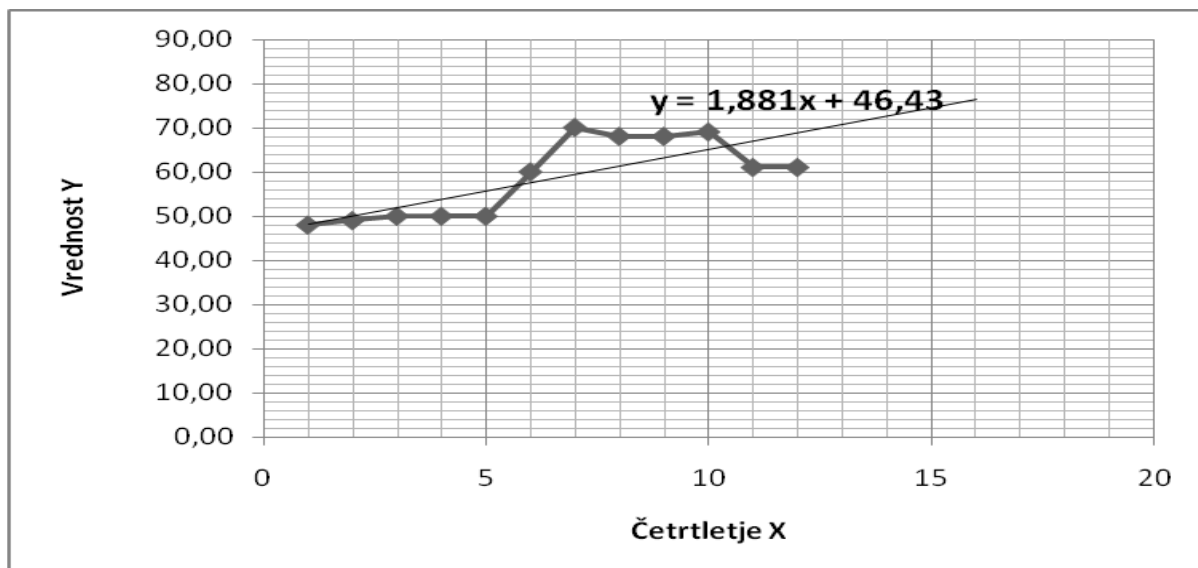
Vir: ŠS, d. o. o., 2007j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2008j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2009j, 1-8.

Napovedovanja števila zaposlenih na osnovi trendne funkcije

Z uporabo izračuna analize trenda (preglednica 22) smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo število zaposlenih v prvem četrletju leta 2010 znašalo 71. Iz razsevnega diagrama smo razbrali (slika 20), da je funkcija linearno naraščajoča. Število zaposlenih v letu 2009 je znašalo 61.

Preglednica 22: Napovedovanja števila zaposlenih

Vir: ŠS, d. o. o., 2007j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2008j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2009j, 1-8.

Slika 20: Napovedovanja števila zaposlenih

Vir: ŠS, d. o. o., 2007j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2008j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2009j, 1-8.

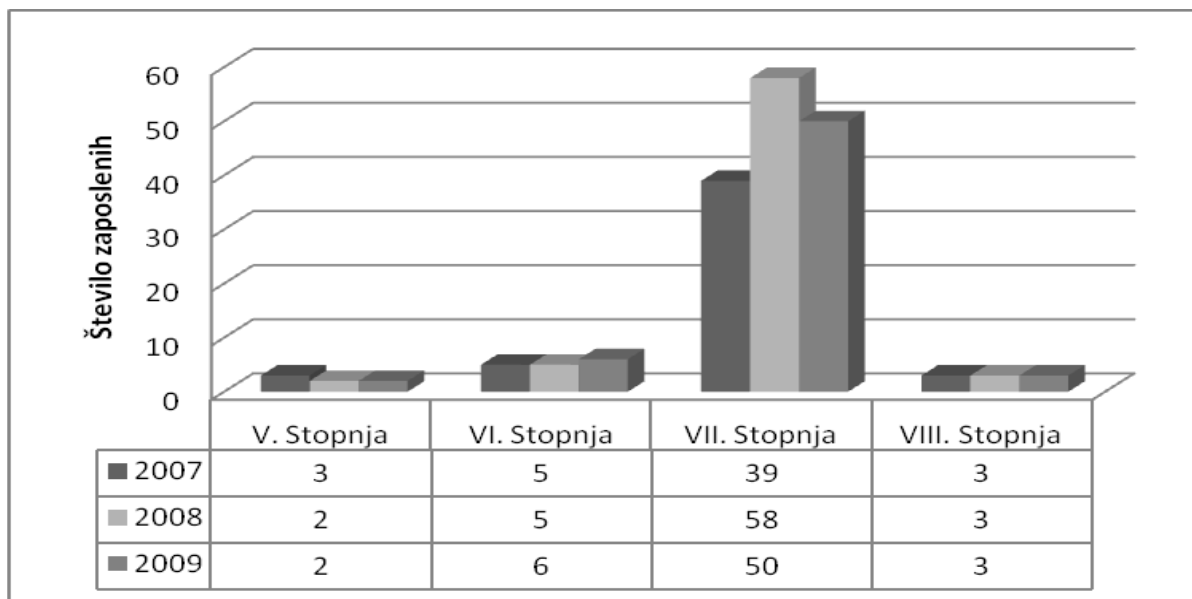
4.2 Analiza zaposlenih po izobrazbi

Pomemben pokazatelj strukture zaposlenih je tudi struktura po izobrazbi. Izobraženost in usposobljenost delovne sile vplivata na večjo produktivnost, le-ta pa ugodno vpliva na uspešnost poslovanja podjetja. Izobrazbena struktura zaposlenih je pogojena z dejavnostjo, ki jo podjetje opravlja. Poleg izobrazbe moramo upoštevati tudi izkušnje, ki si jih zaposleni pridobivajo med delom in pri sprotnem izobraževanju.

Preglednica 23: Število zaposlenih po izobrazbi

Stopnja izobrazbe	2007		2008		2009		Indeks	
	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	I08/07	I09/08
V. Stopnja	3	6,00	2	2,94	2	3,28	66,67	100,00
VI. Stopnja	5	10,00	5	7,35	6	9,84	100,00	120,00
VII. Stopnja	39	78,00	58	85,29	50	81,97	148,72	86,21
VIII. Stopnja	3	6,00	3	4,41	3	4,92	100,00	100,00
Skupaj	50	100,00	68	100	61	100	136,00	89,71

Vir: ŠS, d. o. o., 2007j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2008j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2009j, 1-8.

Slika 21: Prikaz izobrazbene strukture

Vir: ŠS, d. o. o., 2007j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2008j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2009j, 1-8.

Iz preglednice 23 ter slike 21 lahko ugotovimo, da je delež zaposlenih s VII. stopnjo izobrazbe približno 80-odstoten. Kot smo že navedli, smo z uporabo izračuna analize trenda na podlagi letnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo število zaposlenih v letu 2010 znašalo 70. Od tega bo 60 zaposlenih s 7. stopnjo, 6 zaposlenih s VI. stopnjo, 1 zaposleni s V. stopnjo. Število zaposlenih s VIII. stopnjo izobrazbe bo ostalo nespremenjeno.

4.3 Dinamika zaposlenih

Število zaposlenih se v organizacijah stalno spreminja. Pučko (1998, 69) ugotavlja, da: »Bilanca gibanja zaposlenih je eden izmed pomembnejših pripomočkov pri ocenjevanju in spremljanju dinamike zaposlenih. Kaže nam vsa zmanjševanja in povečevanja števila zaposlenih v določeni organizaciji.« Lipovec (1983, 181) pa navaja, da: »Fluktuacija oziroma zamenjava osebja, ki je glavna oblika dinamike zaposlenih, nastaja iz več vzrokov: nesreče pri delu in poklicne bolezni, zamenjava zaposlenih zaradi upokojitve in opuščanja zaposlitve, ter ostali dejavniki, povezani z nezadovoljstvom s pogoji dela, delom samim, odnosi in razmerami v kolektivu.«

Pučko (2005, 67) poudarja, da lahko na temelju bilance zaposlenih izračunamo fluktuacijo zaposlenih. To namreč najpogosteje izračunamo z bruto količnikom fluktuacije, ki je izražen kot razmerje med:

$$\text{Bruto koeficient fluktuacije} = \frac{\text{Število prihodov} + \text{število odhodov}}{\text{Povprečno število zaposlenih}}$$

Slika 22: Enačba za izračun bruto koeficienta fluktuacije

Vir: Pučko 2005, 67.

Pri bruto koeficientu seštejemo odhode in prihode ter jih delimo s povprečnim številom zaposlenih. Pri neto koeficientu pa ugotovimo razliko med prihodi in odhodi ter prav tako rezultat delimo s povprečnim številom zaposlenih.

Preglednica 24: Bilanca gibanja zaposlenih ter bruto koeficient fluktuacije

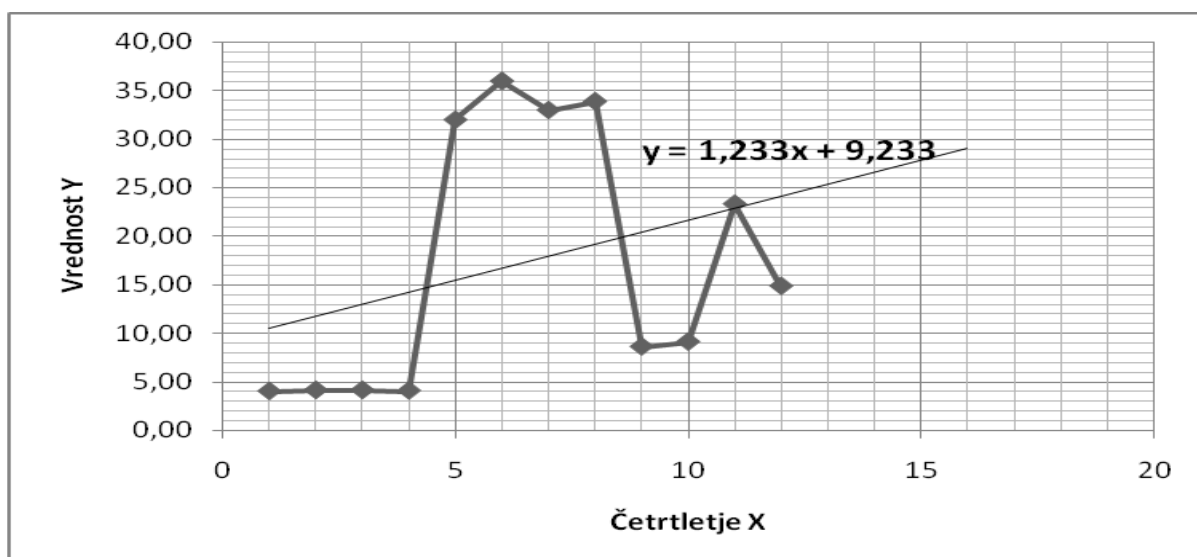
POSTAVKA	2007	2008	2009	Indeks	
	Število	Število	Število	I08/07	I09/08
Št. Zaposlenih na dan 01.01.	48	50	68	104,17	136
Prihodi med letom	2	19	1	950	5,26
Odhodi med letom	0	1	8	0	800
Št. Zaposlenih na dan 31.12.	50	68	61	136	89,71
Povprečno število zaposlenih	49	59	64,5	120,41	109,32
Bruto število zamenjav	2	20	9	1.000,00	45
Stopnja bruto koeficienta fluktuacije v %	4,1	33,9	13,9	826,83	41

Vir: ŠS, d. o. o., 2007j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2008j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2009j, 1-8.

Visoka fluktuacija v podjetju običajno negativno vpliva na uspešnost poslovanja, ker je produktivnost na novo zaposlenih delavcev navadno nižja, dokler se ne vključijo v svoje delo in v novo delovno okolje. Pri tem najpogosteje izračunavamo bruto koeficient fluktuacije, ki naj bi znašal 8–10 %. To naj bi bila tudi tista stopnja bruto fluktuacije, ki še ne pomeni problemske situacije. Iz preglednice 24 je razvidno, da je stopnja fluktuacije v letu 2007 znašala 4,1 %. Lahko trdimo, da je to še dokaj normalna vrednost fluktuacije, ki ni imela posebnega vpliva na poslovanje podjetja. V letu 2008 je opaziti izrazit porast bruto koeficienta fluktuacije, saj se je v primerjavi z letom 2007 povečal kar za 730 % glede na povprečno število zaposlenih. V omenjenem letu je bilo opravljenih kar nekaj kadrovskih sprememb, in sicer na novo so zaposlili 19 uslužbencev, medtem ko je v istem obdobju eden zapustil podjetje. Stopnja koeficienta je v letu 2009 znašala 13,9 %, kar v primerjavi pomeni 41 % vrednosti leta 2008. Visoki koeficienti fluktuacije v letu 2008 kažejo, da je v podjetju prišlo do večjih sprememb v zaposlovanju. Podjetje je zaposlovalo nove uslužbence, katerih produktivnost je bila na začetku nižja, kar je verjetno negativno vplivalo na uspešnost poslovanja podjetja.

Preglednica 25: Napovedovanja stopnje fluktuacije

Vir: ŠS, d. o. o., 2007j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2008j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2009j, 1-8.

Slika 23: Napovedovanja stopnje fluktuacije

Vir: ŠS, d. o. o., 2007j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2008j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2009j, 1-8.

Z uporabo izračuna analize trenda (preglednica 25) smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo stopnja fluktuacije v prvem četrletju leta 2010 znašala 25,27. Iz razsevnega diagrama (slika 23) smo razbrali, da je funkcija linearno naraščajoča. Stopnja fluktuacije v letu 2009 je znašala 13,9.

4.4 Analiza izkoriščanja delovnega časa

Pučko (2005, 69) poudarja, da je od organizacije odvisno, kako dobro bo izkoristila delovni potencial svojih zaposlenih. Kako dobro ga bo izkoristila, je odvisno tudi od dejanskega izkoriščanja delovnega časa, ki je na voljo zaposlenim. Iz omenjenega razloga verjamemo, da obstaja povezava med uspešnostjo poslovanja nekega podjetja in izkoriščanjem delovnega

časa. Menimo, da je smotrno izdelati bilanco sklada delovnega časa določenega koledarskega leta ter spremljati in ocenjevati dejansko izkoriščanje.

Na podlagi pridobljenih podatkov lahko izračunamo stopnjo izkoriščanja delovnega časa:

$$\text{Stopnja izkoriščenosti delovnega časa} = \frac{\text{Št. opravljenih plačanih delovnih ur}}{\text{Možni koledarski sklad delovnih ur}} \cdot 100$$

Slika 24: Enačba za izračun stopnje izkoriščenosti delovnega časa

Vir: Pučko 2005, 69.

Preglednica 26: Izkoriščenost delovnega časa

POSTAVKA	2007	2008	2009	Indeks	
	Vrednost	Vrednost	Vrednost	I08/07	I09/08
Povprečno št. Zaposlenih iz mesečnih stanj	49	59	64,5	120,41	109,32
Št. delovnih dni v letu	249	251	254	100,80	101,20
Možen koledarski sklad delovnih ur	97.608	118.472	131.064	121,38	110,63
Št. Plačanih opravljenih delovnih ur	97.608	118.472	131.064	121,38	110,63
Stopnja izkoriščenosti del. Časa (v %)	100	100	100	100,00	100,00

Vir: ŠS, d. o. o., 2007j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2008j, 1-8. ŠS, d. o. o., 2009j, 1-8.

Možen koledarski sklad delovnih ur smo izračunali tako, da smo prvič povprečno število zaposlenih množili s številom delovnih dni v letu, ter drugič množili z 8 (ur dnevno). Iz preglednice 26 je razvidno, da stopnja izkoriščenosti delovnega časa ostaja nespremenjena, torej se v vseh treh letih ni ne povečala in ne zmanjšala.

5 ANALIZA FINANCIRANJA

S finančno analizo podjetja dopolnjujemo analizo uspešnosti poslovanja podjetja ŠS, d. o. o. Mramor (1993, 164) poudarja, da nam naslednja analiza daje možnost, da podatke iz računovodskih izkazov pretvorimo v koristne informacije. S pridobljenimi informacijami bi vodstvo lahko lažje oblikovalo svoje poslovne odločitve, ter da (prav tam) za omenjeno analizo obstaja več različnih metod, vendar se v praksi največkrat uporablja analiza s finančnimi kazalci.

Pri analizi financiranja bom proučeval tiste dejavnike, ki lahko povzročajo težave ali pa pozitivno vplivajo na poslovanje, in sicer:

- obseg in strukturo obveznosti do virov sredstev,
- finančno stabilnost in varnost, ter
- plačilno sposobnost.

5.1 Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev

»Z viri sredstev razumemo pravne in fizične osebe, ki vlagajo, posojajo ali kako drugače prispevajo k sredstvom podjetja.« (Pučko in Rozman 1998, 76)

»Viri sredstev nam odgovarjajo na vprašanje, od kod sredstva. Vložek kapitala, ki izraža lastniško financiranje podjetja in je z vidika podjetja njegova obveznost do lastnikov, predstavlja lastni ali nevračljivi vir poslovnih sredstev, medtem ko druge obveznosti in krediti, pridobljeni od upnikov, predstavljajo tuji ali vračljivi vir sredstev.« (Pučko in Rozman 1998, 82)

Slovenski računovodski standardi (1993, 73) ugotavljajo, da: »Celotni kapital izraža lastniško financiranje podjetja in z vidika podjetja njegovo obveznost do lastnikov, če ne prej, ob prenehanju delovanja podjetja. Glede na vrsto podjetja ga delimo na delniški kapital pri delniških družbah; delež v kapitalu pri družbah z neomejeno in omejeno odgovornostjo; vloge kapitala pri enolastniškem podjetju.«

»Dolgoročne rezervacije so dolgoročne pasivne časovne razmejitev, ki so vzpostavljene za obveznosti, za katere se lahko pričakuje, da bodo nastopile čez več kot leto dni, in/ali obveznosti, katerih nastanek in velikost sta negotova.« (Slovenski računovodski standardi 1993, 88) »Dolgoročne obveznosti so tiste, ki zapadejo v plačilo v roku, daljšem od enega leta. Kratkoročne obveznosti pa zapadejo v plačilo v roku, krajšem od enega leta. Pasivne časovne razmejitev zajemajo vnaprej vračunane stroške (odhodke) in kratkoročno odložene prihodke.« (Slovenski računovodski standardi 1993, 102)

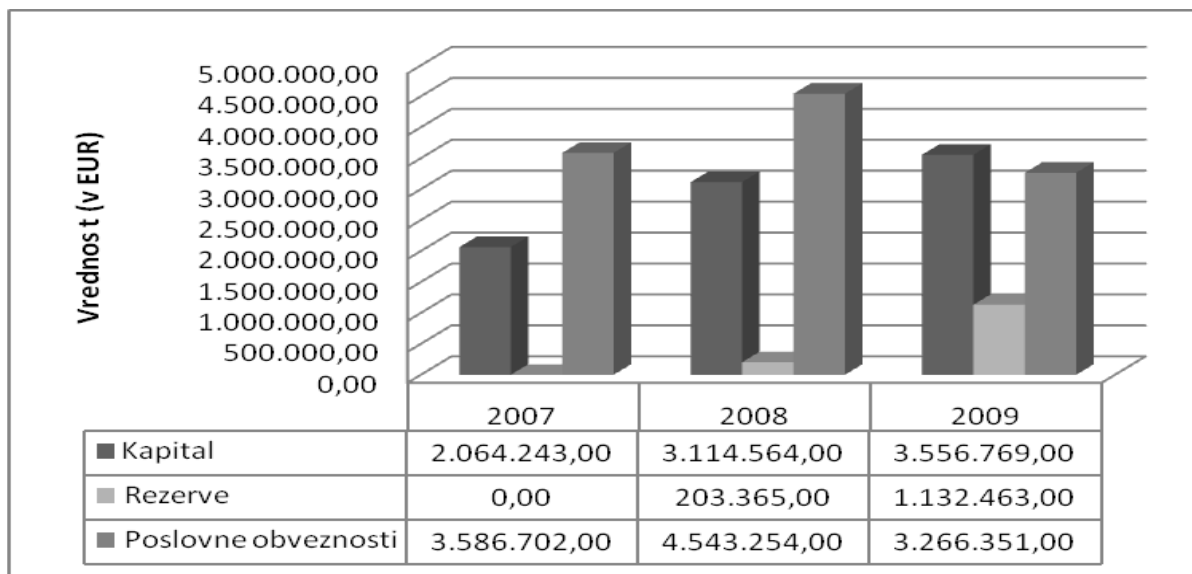
Iz spodnje preglednice 27 je razvidno, da so se obveznosti od virov sredstev v letu 2008 glede na leto 2007 povečale za dobrih 38 odstotkov, ter zmanjšale v letu 2009 za dober odstotek glede na leto 2008. Ravno tako je razvidno, da je podjetje zelo odvisno od tujih virov financiranja. Namreč, finančne in poslovne obveznosti podjetja so v letu 2007 v strukturi predstavljale 61,87 % vseh obveznosti do virov sredstev, leta 2008 56,45 % ter leta 2009 41,06 %. Opaziti je trend upadanja zadolževanja, saj je glede na primerjalno leto 2007 ta oblika obveznosti narasla za dodatnih 26,67 % ter v letu 2009 padla za dobrih 9 % v primerjavi z letom 2007. Omeniti velja tudi, da se je obseg kapitala skozi primerjalno obdobje povečevalo: 2008/2007 za 52 ter 2009/2008 za 14 odstotkov. Razlog je v tem, da si lastniki niso izplačali vsega dobička, temveč so ga investirali v podjetje. Iz tabele je tudi razvidno, da so se pasivne časovne razmejitve prvič povečale v letu 2008, in sicer so narasle z 0 EUR (2007) na 203.365 EUR (2008) ter naslednje leto še narasle za 460 % vrednosti 2008. S pasivnimi časovnimi razmejitvami si podjetje ustvarja določeno rezervo za prihodnja obdobja v primeru, da bi nastali nepričakovani večji stroški.

Preglednica 27: Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev (v EUR)

	2007		2008		2009		Indeks	
	Obseg	Struktura	Obseg	Struktura	Obseg	Struktura	I08/07	I09/08
Kapital	2.046.243,00	35,30	3.114.564,00	38,72	3.556.769,00	44,71	152,21	114,20
Rezervacije in dolg. pasivne časovne razmejitve	0,00	0,00	203.365,00	2,53	1.132.463,00	14,23	0,00	556,86
Finančne poslovne obveznosti	3.586.702,00	61,87	4.543.254,00	56,48	3.266.351,00	41,06	126,67	71,89
Dolgoročne obv.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kratkoročne obv.	3.586.702,00	-	4.543.254,00	-	3.266.351,00	-	126,67	71,89
Kratkoročne pasivne časovne razmejitve	164.073,00	2,83	182.501,00	2,27	0,00	0,00	111,23	0,00
Obveznosti do virov sredstev	5.797.018,00	100,00	8.043.684,00	100,00	7.955.583,00	100,00	138,76	98,90

Vir: ŠS, d. o. o., 2007d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009d, 1-4.

V spodnji sliki 25 je grafično prikazano razmerje kapital:terjatve podjetja ŠS, d. o. o., skozi primerjalno obdobje. Poleg smo dodali tudi pasivne časovne omejitve, ki v praksi pomenijo rezervo za prihodnja obdobja. Naj še poudarimo, da je struktura vrednost kapitala / terjatve predpisana kot razmerje 50:50.

Slika 25: Prikaz razmerja kapital, rezerve in poslovne obveznosti podjetja

Vir: ŠS, d. o. o., 2007d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009d, 1-4.

Napovedovanja na osnovi trendne funkcije vrednosti celotnih obveznosti do virov sredstev, vrednost kapitala ter vrednosti rezerv

Preglednica 28: Napovedovanja vrednosti poslovnih obveznosti

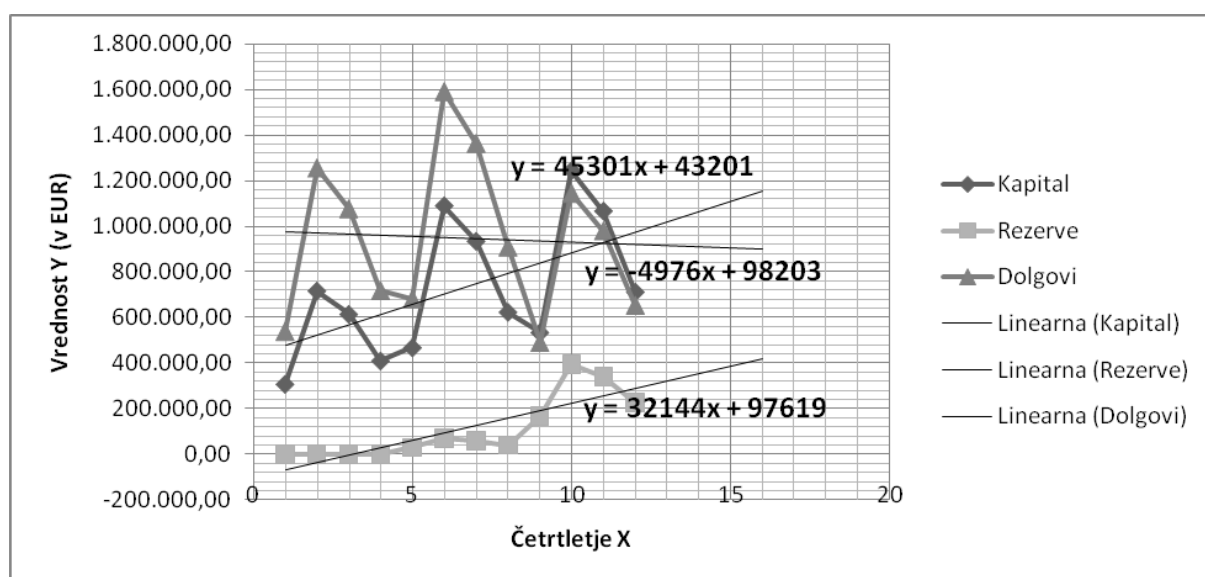
Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Preglednica 29: Napovedovanja vrednosti kapitala

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Preglednica 30: Napovedovanja vrednosti rezervacij

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Slika 26: Napovedovanje vrednosti kapitala, rezerv in dolgov

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Z uporabo izračuna analize trenda smo na podlagi četrtnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bodo našteje postavke v letu 2010 znašale:

- kapital (preglednica 29): 4.355.477,20 EUR,
- rezerve (preglednica 30): 1.473.895,50 EUR, in
- dolgovi (preglednica 28): 3.639.532,38 EUR.

Iz razsevnega diagrama (slika 26) smo razbrali, da je funkcija:

- kapitala – linearno naraščajoča, vrednost kapitala v letu 2009 je bila: 3.556.769,00 EUR,
- rezerv – linearno naraščajoča, vrednost rezerv v letu 2009 je bila: 1.132.463,00 EUR, in
- dolgovi – linearno padajoča, vrednost dolgovi v letu 2009 je bila: 3.266.351,00 EUR.

5.2 Finančna varnost

Pučko (1998a, 83) poudarja, da za ocenjevanje strukture obveznosti do virov sredstev uporabljamo dva različna kazalca. Stopnja kapitalizacije je razmerje med lastnimi in vsemi viri financiranja in nam pove, kolikšen je delež kapitala v vseh virih. Stopnja zadolženosti pa je opredeljena kot razmerje med tujimi in vsemi viri financiranja in nam pove, kolikšen delež tujih virov je v vseh virih.

$$\text{Stopnja kapitalizacije} = \frac{\text{Trajni kapital}}{\text{Obveznosti do virov sredstev}} \cdot 100$$

Slika 27: Enačba za izračun stopnje kapitalizacije

Vir: Pučko 1998a, 83.

$$\text{Stopnja zadolženosti} = \frac{\text{Tuji viri}}{\text{Obveznosti do virov sredstev}} \cdot 100$$

Slika 28: Enačba za izračun stopnje zadolženosti

Vir: Pučko 1998a, 83.

Lipovec (1983, 245–246) poudarja, da če ima podjetje v celotnih virih poslovnih sredstev več trajnega kapitala kot tujih virov, je finančno varnejše. Optimalna varnost je odvisna od večjega števila dejavnikov, predvsem od dejavnosti oziroma sestave njegovega premoženja. Razmerje med lastnimi in tujimi viri naj bi bilo 50:50, kar izhaja iz dveh razlogov: prvi je, da naj bi lastni kapital pokrival vse tuje vire predvsem zaradi varnosti (s tem naj bi bila tuja

naložba varnejša), ter drugi: prevelik delež tujih virov bi lahko okrnil samostojnost podjetja. Struktura kapitala v korist dolgov pomeni padec kreditne sposobnosti podjetja.

Preglednica 31: Stopnja kapitalizacije in stopnja zadolženosti (v EUR)

	2007	2008	2009	Indeks	
	Obseg	Obseg	Obseg	I08/07	I09/08
1 Lastni viri	2.046.243,00	3.114.564,00	3.556.769,00	152,21	114,20
2 Tuji viri	3.586.702,00	4.543.254,00	3.266.351,00	126,67	71,89
3 Skupaj viri	5.632.945,00	7.657.818,00	6.823.120,00	135,95	89,10
4 Stopnja kapitalizacije (v %) (1/3)	36,33	40,67	52,13	111,96	128,17
5 Stopnja zadolženosti (v %) (2/3)	63,67	59,33	47,87	93,18	80,69

Vir: ŠS, d. o. o., 2007d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009d, 1-4.

Za stopnjo kapitalizacije je priporočljivo, da znaša 50 %, torej da podjetje nima manj kot polovice lastnih virov v vseh virih sredstev. Stopnja kapitalizacije v podjetju ŠS, d. o. o., se je v primerjalnih letih dvignila na priporočeno vrednost, saj je v letu 2007 znašala 36,33 %, v letu 2008 40,67 % ter leta 2009 na 52,13 %. Prav tako se je zadolženost ustrezno zmanjšala, in sicer s 63,67 % (2007) na 59,33 % (2008) ter na vrednost 47,87 % v letu 2009. Z vidika finančne varnosti je podjetje v primerjalnem obdobju naredilo velik korak v pravo smer.

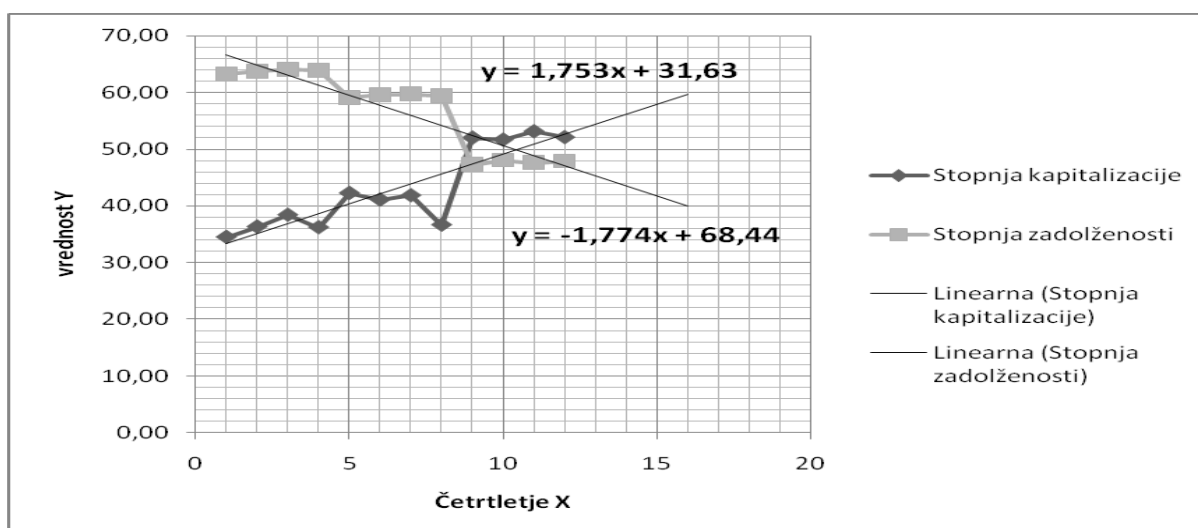
Napovedovanja stopnje kapitalizacije in stopnje zadolženosti na osnovi trendne funkcije

Preglednica 32: Napovedovanja stopnje kapitalizacije

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Preglednica 33: Napovedovanja stopnje zadolženosti

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Slika 29: Napovedovanja stopnje kapitalizacije in zadolženosti

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Z uporabo izračuna analize trenda smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bodo našete postavke v prvem četrletju leta 2010 znašale:

- stopnja kapitalizacije (preglednica 32): 54, 42, in
- stopnja zadolženosti (preglednica 33): 45,37.

Iz razsevnega diagrama (slika 29) smo razbrali, da je funkcija:

- stopnje kapitalizacije – linearno naraščajoča, vrednost stopnje v letu 2009 je bila: 52,13, in
- stopnje zadolženosti – linearno padajoča, vrednost stopnje v letu 2009 je bila: 47,87.

5.3 Finančna stabilnost

V sodobnem gospodarstvu podjetja vedno preverjajo boniteto bodočega poslovnega partnerja. V tem pogledu zajamejo celovito oceno podjetja, njegov položaj na trgu, likvidnost ter poslovno sposobnost. Finančno stabilnost merimo z razmerjem med dolgoročnimi viri in dolgoročnimi sredstvi. Pučko (1998, 137) poudarja, da pri izračunu finančne stabilnosti potrebujemo rezultate treh kazalcev, v katerih se kaže skupna uspešnost ali neuspešnost podjetja.

Prvi kazalnik je stopnja finančne stabilnosti, ki predstavlja razmerje med dolgoročnimi viri sredstev in dolgoročno vezanimi sredstvi podjetja. Vrednost kazalca mora biti okrog 1, v kolikor želi podjetje poslovati stabilno. To dejansko pomeni, da dolgoročna sredstva financira z dolgoročnimi obveznostmi.

$$\text{Stopnja finančne stabilnosti} = \frac{\text{Dolgoročni viri sredstev}}{\text{Dolgoročno vezana sredstva}} \cdot 100 =$$

Oziroma:

$$= \frac{\text{Trajni kapital - izguba} + \text{dolgoročne rezer.} + \text{dolgoročne obv.}}{\text{Stalna sredstva} + \text{zaloge}} \cdot 100$$

Slika 30: Enačba za izračun stopnje finančne stabilnosti

Vir: Pučko 1998, 137.

Pučko (1998, 138) navaja, da je drugi kazalnik stopnja samofinanciranja, ki nam pove, kolikšen delež stalnih sredstev je financiranih s kapitalom. Čim večje je financiranje podjetja iz lastnih virov, tem manjše so potrebe po tujih virih financiranja in s tem tudi zadolževanje. Vrednost stopnje samofinanciranja naj ne bi bila manjša od 1.

$$\text{Stopnja samofinanciranja} = \frac{\text{Trajni kapital - izguba}}{\text{Stalna sredstva} + \text{zaloge}} \cdot 100$$

Slika 31: Enačba za izračun stopnje samofinanciranja

Vir: Pučko 1998, 138.

»Tretji kazalnik je stopnja kreditne sposobnosti podjetja. Z njo izračunamo sposobnost podjetja, ali lahko prevzame kreditne sposobnosti ter pri upnikih vzbudi zaupanje, da bo svoje

obveznosti poravnalo v dogovorjenem roku. Vrednost kazalca mora biti vsaj 1.« (Pučko 1998, 139)

$$\text{Stopnja kreditne sposobnosti} = \frac{\text{Trajni kapital} + \text{dolgoročne rezerv.} + \text{dolgoročne obv.}}{\text{Stalna sredstva}} \cdot 100$$

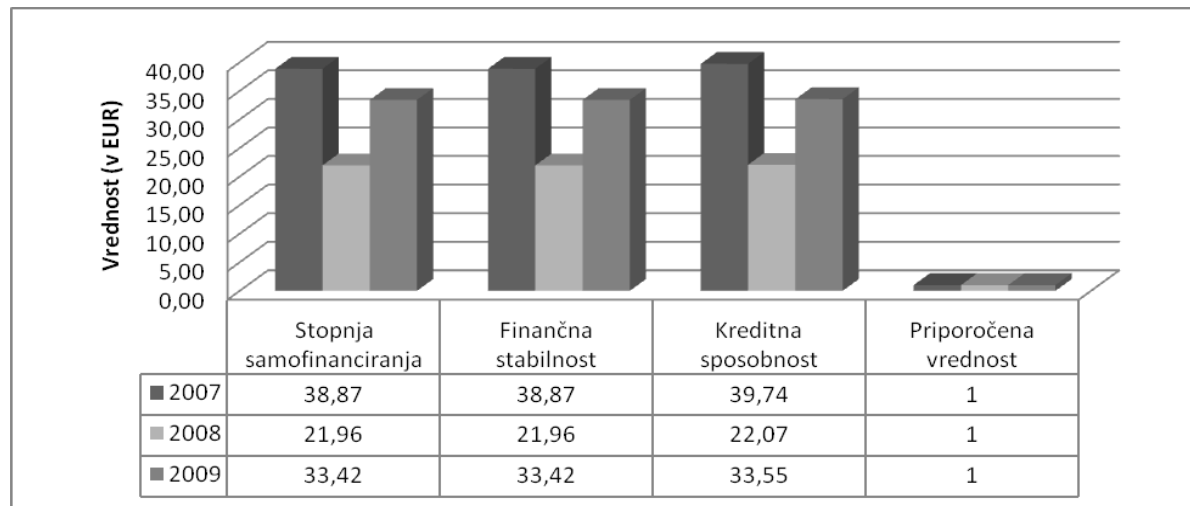
Slika 32: Enačba za izračun stopnje kreditne sposobnosti

Vir: Pučko 1998, 139.

Preglednica 34: Kazalci finančne stabilnosti (v EUR)

	2007	2008	2009	Indeks	
	Obseg	Obseg	Obseg	I08/07	I09/08
1 Kapital	2.046.243,00	3.114.564,00	3.556.769,00	152,21	114,20
2 Dolgoročne obv.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3 Osnovna sredstva	51.485,00	141.104,00	106.023,00	274,07	75,14
4 Stalna sredstva + zaloge	52.642,00	141.802,00	106.440,00	269,37	75,06
5 Stopnja samofinanciranja (1/4)	38,87	21,96	33,42	56,51	152,14
6 Finančna stabilnost ((1+2)/4)	38,87	21,96	33,42	56,51	152,14
7 Kreditna sposobnost ((1+2)/3)	39,74	22,07	33,55	55,54	151,98

Vir: ŠS, d. o. o., 2007d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009d, 1-4.

Slika 33: Prikaz kazalcev finančne stabilnosti

Vir: ŠS, d. o. o., 2007d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009d, 1-4.

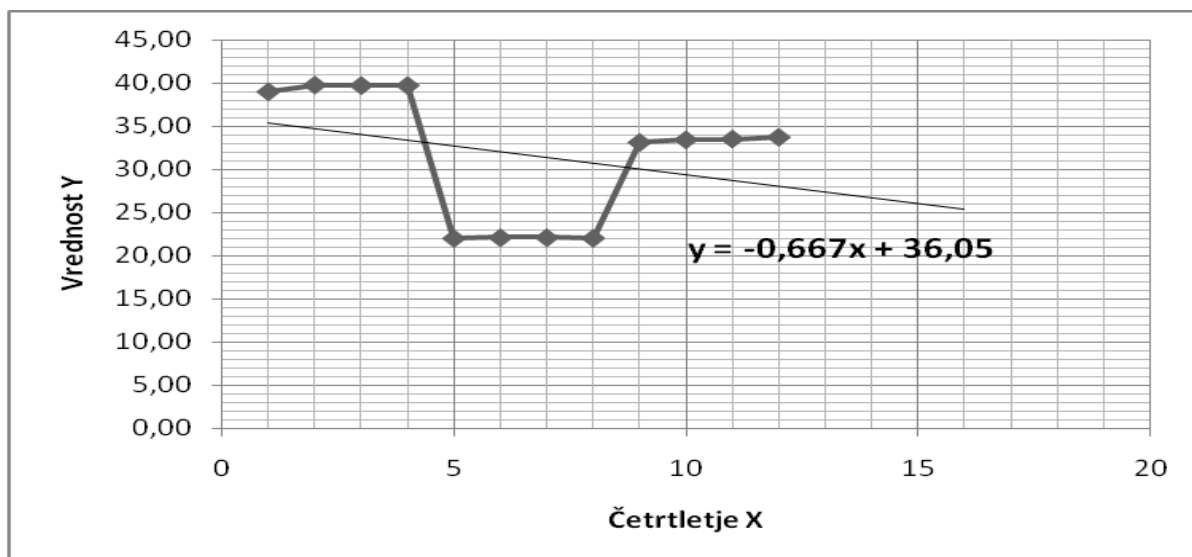
Glede na izračunane vrednosti v zgornji preglednici 34 ter sliki 33 lahko takoj opazimo, da so vsi trije kazalci v primerjalnih letih pokazali, da je podjetje ŠS, d. o. o., finančno zelo stabilno. V primerjavi 2008 z 2007 je podjetje imelo zmanjšano stopnjo finančne stabilnosti za slabih 55 %, v naslednjem primerjalnem obdobju 2009 z 2008 pa je stopnjo povečalo za dobrih 50 odstotkov.

Napovedovanja stopnje kreditne sposobnosti na osnovi trendne funkcije

Z uporabo izračuna analize trenda (preglednica 35) smo na podlagi četrtnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo stopnja kreditne sposobnosti v prvem četrtnem letu 2010 znašala 27,38. Iz razsevnega diagrama (slika 34) smo razbrali, da je funkcija linearno padajoča. Stopnja kreditne sposobnosti v letu 2009 je znašala 33,55. Izračunane vrednosti stopnje samofinanciranja in finančne stabilnosti so skorajda identične, zato smo se odločili, da jih ni smotrno prikazati.

Preglednica 35: Napovedovanje stopnje kreditne sposobnosti

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Slika 34: Napovedovanje stopnje kreditne sposobnosti

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

5.4 Plačilna sposobnost

Kadoič in Mrkaić (1999, 263) ugotavljata: »Med najpomembnejše kazalnike poslovanja moramo vključiti tudi plačilno sposobnost (solventnost, likvidnost) poslovnega sistema. Za poslovanje je plačilna sposobnost izrednega pomena, saj omogoča poslovnemu sistemu, da poslovni (reprodukcijski) proces poteka neprekinjeno, brez zastojev in drugih motenj.«

Kazalci plačilne sposobnosti

$$\text{Trenutna plačilna sposobnost} = \frac{\text{Denarna sredstva + vnovčljivi vrednostni papirji}}{\text{Kratkoročne obveznosti}}$$

Slika 35: Enačba za izračun kazalnika trenutne plačilne sposobnosti

Vir: Kadoič in Mrkaić 1999, 263.

$$\text{Tekoča plačilna sposobnost} = \frac{\text{Obratna sredstva - zaloge}}{\text{Kratkoročne obveznosti}}$$

Slika 36: Enačba za izračun kazalnika tekoče plačilne sposobnosti

Vir: Kadoič in Mrkaić 1999, 263.

$$\text{Splošna plačilna sposobnost} = \frac{\text{Obratna sredstva}}{\text{Kratkoročne obveznosti}}$$

Slika 37: Enačba za izračun kazalnika splošne plačilne sposobnosti

Vir: Kadoič in Mrkaić 1999, 263.

Plačilna sposobnost podjetja ŠS, d. o. o., je s spodaj izračunanimi kazalci v primerjalnem obdobju dobra. V prvem primerjalnem letu 2008 so se denarna sredstva povečala za 100 %, toda istočasno so porasle tudi kratkoročne obveznosti za približno 27 %. V letu 2009 so se denarna sredstva povečala za slabih 225 % in istočasno so se zmanjšala obveznosti do virov sredstev za 28 % glede na leto 2008. Ob analiziranju kazalcev se je vrednost splošne plačilne sposobnosti v letu 2009 dvignila na 2,4. Optimalna vrednost kazalca naj bi bila okoli 2. Kazalnik tekoče plačilne sposobnosti, ki naj bi bil vsaj 1, je dosegal vrednost čez predpisano nominalo v vseh treh letih ter leta 2009 dosegel 2,4. Kazalec trenutne plačilne sposobnosti pa nam kaže, kolikšen del kratkoročnih obveznosti bi lahko takoj poravnali z najlikvidnejšimi sredstvi. Vrednost kazalca trenutne plačilne sposobnosti bi morala biti najmanj 0,1, optimalno

pa 0,5. Optimalne vrednosti ni doseglo. V letu 2009 je prvič prešel najmanjšo predpisano vrednost. Njegova vrednost je bila 0,23. Če vse kazalce strnemo, lahko ugotovimo, da se je podjetje v primerjalnem obdobju obnašalo racionalno ter da je tudi iz tega vidika na poti k odličnosti.

Preglednica 36: Kazalci plačilne sposobnosti (v EUR)

	2007	2008	2009	Indeks	
	Obseg	Obseg	Obseg	I08/07	I09/08
1 Obratna sredstva	5.700.539,00	7.901.882,00	7.849.143,00	138,62	99,33
2 Zaloge	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3 Denarna sredstva	115.938,00	231.525,00	751.576,00	199,70	324,62
4 Kratkoročne obveznosti	3.586.702,00	4.543.254,00	3.266.351,00	126,67	71,89
5 Splošna plačilna sposobnost (1/4)	1,59	1,74	2,40	109,43	138,16
6 Tekoča plačilna sposobnost ((1-2)/4)	1,59	1,74	2,40	109,43	138,16
7 Trenutna plačilna sposobnost (3/4)	0,03	0,05	0,23	157,65	451,52

Vir: ŠS, d. o. o., 2007d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008d, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009d, 1-4.

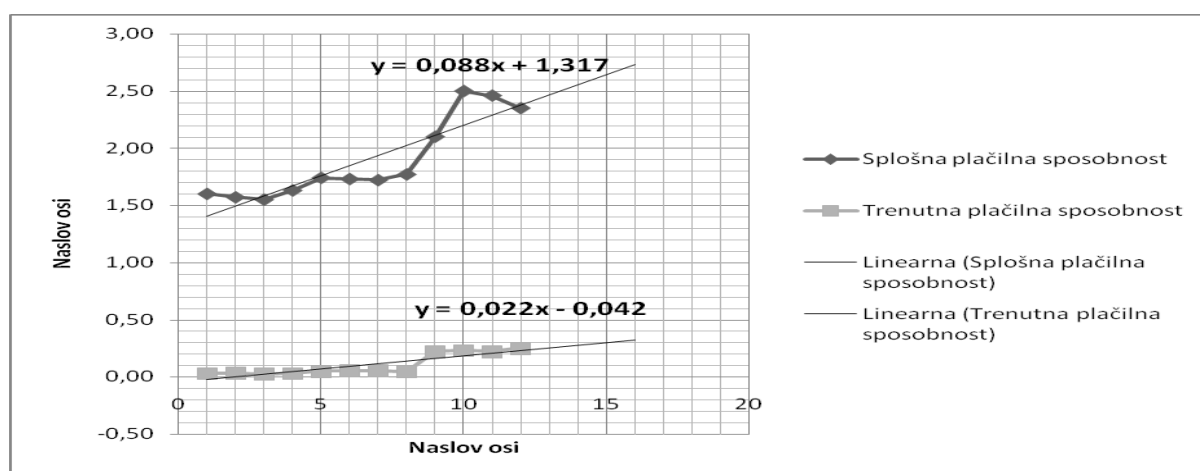
Napovedovanja vrednosti kazalcev plačilne sposobnosti na osnovi trendne funkcije

Preglednica 37: Napovedovanje kazalca splošne plačilne sposobnosti

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Preglednica 38: Napovedovanje kazalca trenutne plačilne sposobnosti

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Slika 38: Napovedovanje kazalcev vrednosti plačilne sposobnosti

Vir: ŠS, d. o. o., 2007a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2008 a, b in c, 1-4. ŠS, d. o. o., 2009 a, b in c, 1-4.

Z uporabo izračuna analize trenda smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bosta vrednosti spodaj navedenih kazalcev v prvem četrletju leta 2010 znašali:

- splošna plačilna sposobnost (preglednica 37): 2,47, in
- trenutna plačilna sposobnost (preglednica 38): 0,25.

Iz razsevnega diagrama (slika 38) smo razbrali, da je funkcija:

- splošne plačilne sposobnosti – linearno naraščajoča, vrednost kazalca v letu 2009 je bila: 2,4, in
- trenutne plačilne sposobnosti – linearno naraščajoča, vrednost kazalca v letu 2009 je bila: 0,23.

Izračunane vrednosti kazalca tekoče plačilne sposobnosti so identične kazalcu splošne plačilne sposobnosti, zato smo se odločili, da jih ni smotrno prikazati.

6 SKLEP

Osnovno trditev, ki smo jo poizkušali preveriti v zaključni projektni nalogi, je bila, da je tako imenovana svetovna gospodarska kriza vplivala na uspeh poslovanja podjetja ŠS, d. o. o. Zmanjšan obseg povpraševanja po študentski delovni sili ter plačilna nedisciplina poslovnih partnerjev sta v primerjalnem obdobju botrovala ugotovljenim spremembam.

Analiza sredstev je pokazala, da so se stalna sredstva v letu 2007 glede na leto 2008 povečala za 170 % ter nato zmanjšala za slabih 25 %. Razlog povišanja v letu 2008 je v vlaganju v razvoj sistema aktivne izterjave. Pri analizi gibljivih sredstev nam je pozornost vzbudil predvsem delež kratkoročnih terjatev iz poslovanja, ki je v letu 2007 predstavljal 98,4 % celotne strukture gibljivih sredstev. Glede na leto 2007 so se terjatve v letu 2008 povečale za slabih 32 % ter nato v letu 2009 zmanjšale za približno 6 %. Struktura kratkoročnih terjatev se je v letu 2008 zmanjšala na 93,44 % ter v letu 2009 na 88,31 % celotnih gibljivih sredstev. Povečanje terjatev je posledica vpliva plačilne nediscipline poslovnih partnerjev, katero smo z aktivno politiko izterjave močno zmanjšali. Z uporabo izračuna analize trenda smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo vrednost stalnih sredstev v letu 2010 znašala 151.816,05 EUR (30 % več kot v letu 2009), vrednost gibljivih pa 9.313.764,79 EUR (15 % več kot v letu 2009). Rezultat nakazuje, da bo podjetje v prihodnjih letih ponovno vlagalo v sredstva.

V okviru analize poslovnega izida smo ugotovili, da so se poslovni prihodki, katerih vrednost dosega skoraj 100 % vrednosti celotnih prihodkov, leta 2008 povečali za dobrih 55 % glede na leto 2007, ter leta 2009 zmanjšali za dobra 2 %. Analiza odhodkov je pokazala, da so bili celotni odhodki leta 2008 višji kar za dobrih 61 % kot leta 2007. Nato pa so se v letu 2009 povečali še za 2 %, kar je v primerjalnem obdobju negativno vplivalo na uspešnost. Podobno kot pri prihodkih so v strukturi odhodkov v vseh treh letih največji delež, skoraj 99 % zavzemali poslovni odhodki, zato smo jih dodatno razčlenili. Ugotovili smo, da skoraj 80 % delež vseh poslovnih odhodkov predstavljajo drugi poslovni odhodki. Med druge poslovne odhodke v našem podjetju spadajo: dodatna koncesijska dajatev, poplačilo sklada za štipendije ter redna koncesijska dajatev. Analiza poslovnega dobička nam je razkrila, da je podjetje v vseh treh letih poslovalo z dobičkom, v primerjavi let 2008/2007 se je ta celo povečal za dobrih 15 %, vendar se je v letu 2009 več kot razpolovil. Izguba iz financiranja se je v primerjalnih letih povečala z začetnih 119.000 EUR (2007) v 273.486 EUR (2008) ter celo na 301.103 EUR (2009). Čisti dobiček se je v letu 2008 povečal za 2 % (glede na 2007) ter v letu 2009 ohranil le še slabih 20 % vrednosti leta 2008. Z uporabo izračuna analize trenda smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo vrednost prihodkov v letu 2010 znašala 26.820.108,70 EUR (123 % vrednosti leta 2009), vrednost odhodkov 25.545.572,16 EUR. (124 % vrednosti leta 2009) ter vrednost celotnega dobička 285.636,14 EUR (0,72 % vrednosti leta 2009).

Število zaposlenih se je v podjetju v proučevanem obdobju najprej povečalo v letu 2008 ter nato zmanjšalo v letu 2009, kar nam prikaže tudi koeficient fluktuacije. Z uporabo izračuna analize trenda smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo število zaposlenih v letu 2010 znašalo 71. V tem primeru bi podjetje moralo zaposliti še dodatnih 10 zaposlenih. Glede na to, da se je produktivnost dela z zmanjševanjem obsega poslovanja konstantno zmanjševala, predlagamo, da podjetje ne zaposlujejo novih ljudi, temveč dodatno zaposlijo obstoječi kader.

Analiza uspešnosti poslovanja je pokazala, da je podjetje v primerjalnem obdobju poslovalo manj uspešno. Rentabilnost kapitala, ki kaže najrealnejši odraz uspešnosti, se je z vrednosti 0,68 (2007) prvič zmanjšala na 0,52 (2008) ter nato celo na 0,11 (2009). Vzrok je predvsem v močnem zmanjšanju čistega dobička. Z uporabo izračuna analize trenda smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo vrednost rentabilnosti sredstev v prvem četrletju leta 2010 znašala 0,03, vrednost rentabilnosti kapitala pa 0,11. S pomočjo korelacijske analize, v kateri smo ugotavljali povezanost med rentabilnostjo kapitala in rentabilnostjo sredstev, smo ugotovili, da imamo opraviti z močno, pozitivno in linearno korelacijsko povezanostjo med rentabilnostjo kapitala in rentabilnostjo sredstev. Vrednost izračunanega korelacijskega koeficienta je $r_{xy} = 0,97$, kar pomeni, da je vrednost koeficienta rentabilnosti sredstev skoraj funkcijsko odvisna od vrednosti koeficienta rentabilnosti kapitala.

Vrednosti koeficientov ekonomičnosti so prav tako prikazale zmanjšanje obsega. Kazalca ekonomičnosti, ki kažeta razmerje med prihodki in odhodki, sta v vseh primerjalnih letih dosegala prag ekonomičnosti (malo nad 1). Z uporabo izračuna analize trenda smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo vrednost ekonomičnosti I v prvem četrletju leta 2010 znašala 1,01, vrednost ekonomičnosti II pa 1,03. Produktivnost dela je v prvem primerjalnem obdobju porasla za 30 % ter nato padla za dobrih 10 %, to pa pomeni, da se je obseg povpraševanja po študentskem delu (naša dejavnost) zmanjšal ter s tem dejanska zaposlenost zaposlenih.

V okviru analize financiranja ugotovimo, da so se obveznosti do virov sredstev v letu 2008 povečale za 38 % glede na leto 2007 ter nato ostale približno na ravni leta 2008. Z uporabo izračuna analize trenda smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo vrednost celotnih obveznosti do virov sredstev v letu 2010 znašala 9.423.993,00 EUR (16 % več od vrednosti v letu 2009). Prav tako smo opazili, da se je skozi primerjalno obdobje spreminjala struktura postavk obveznosti do virov sredstev. Podjetje je namreč spreminjalo razmerje lastni viri s tujimi viri. Vrednost tujih virov je vztrajno zmanjševalo. Razlog je v tem, da si lastniki ob koncu leta 2008 niso izplačali celotnega dobička, temveč so ga reinvestirali v podjetje. Prav tako se je vrednost pasivnih časovnih razmejitev v letu 2009 povečala za 460 % glede na leto 2008. Tako si podjetje ustvarja določeno rezervo za

prihodnja obdobja. Na splošno lahko torej ugotovimo, da je podjetje ob koncu primerjalnega obdobja začelo upoštevati splošno veljavno pravilo o 50-odstotnem deležu lastnih in tujih virov, kar je razvidno iz izračunane stopnje zadolženosti in stopnje kapitalizacije. Z uporabo izračuna analize trenda smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo vrednost stopnje kapitalizacije v prvem četrletju leta 2010 znašala 54,42 %, vrednost stopnje zadolženosti pa 45,37 %. Na podlagi kazalcev stopnje finančne stabilnosti, katerih minimalne vrednosti naj bi bile več kot 1, smo izračunali, da so v povprečju 25, kar tudi kaže na dobro stanje. Kazalnik splošne plačilne sposobnosti je priporočeno vrednost 2 prvič presegel šele leta 2009, in sicer na 2,4. Kazalnik tekoče plačilne sposobnosti, ki naj bi bil vsaj 1, nam je razkril, da je podjetje v vseh primerjalnih letih dosegalo in presevalo priporočeno vrednost. Leta 2007 je bil 1,59, leta 2008 1,74 ter leta 2009 2,4. Kazalnik trenutne plačilne sposobnosti, ki bi moral biti najmanj 0,1, optimalno 0,5, nam predstavlja edino grožnjo v okviru analize financiranja. Njegova vrednost je bila leta 2007 0,03, leta 2008 0,05 ter šele leta 2009 je podjetje doseglo vrednost 0,23, ki predstavlja približno slabo sredino optimalne vrednosti kazalca. Omenjeni kazalec nam pove, kolikšen del kratkoročnih obveznosti bi lahko podjetje takoj poravnalo z najlikvidnejšimi sredstvi. Z uporabo izračuna analize trenda smo na podlagi četrletnih podatkov zadnjih treh let ugotovili, da bo vrednost kazalnika splošne plačilne sposobnosti v prvem četrletju leta 2010 znašala 2,47, vrednost kazalnika tekoče plačilne sposobnosti prav tako 2,47 ter vrednost kazalnika trenutne plačilne sposobnosti 0,25. Tudi na tem področju se čuti vpliv managementa, saj se je vrednost koeficientov vsako leto povečevala ter se bo povečevala tudi na podlagi izračunanega trenda.

Na podlagi analize ugotavljamo, da se je podjetje ŠS, d. o. o., dobro spoprijelo z zmanjšanim povpraševanjem v svoji primarni dejavnosti ter plačilni nedisciplini, saj je pravočasno razvilo sistem aktivne izterjave, lastniki si niso izplačevali celotnega dobička skozi primerjalno obdobje ter so celo povečali rezerve za prihodnja obdobja. Napovedani rezultati, katere smo izračunali s pomočjo trendne funkcije, nam dajejo jasno sliko o prihodnji uspešnosti poslovanja izbranega podjetja v letu 2010 ter v prihodnjih letih.

Na koncu sklepa bi želeli še dodati, da na uspešnost neke organizacije lahko vpliva več dejavnikov. Na določene dejavnike podjetje dejansko nima vpliva. V našem primeru gre morda največjo težo pripisati prihajajočim spremembam v zakonodaji. Zakon o malem delu, ki naj bi urejal problematiko študentskega oziroma dijaškega dela ter vsesplošno brezposelnost, lahko naši organizaciji predstavlja pretnjo ali pa priložnost za prihodnost. Potrebna bo, v kolikor bo zakon sprejet, velika mera prilagodljivosti spremembam ter novim potencialnim kupcem.

Na podlagi uspešnega dosedanjega prilagajanja lahko upravičeno verjamemo, da bodo prihodnja poslovna leta za podjetje ŠS, d. o. o., uspešna.

LITERATURA

- Artenjak, Janez. 2003. *Poslovna statistika*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
- Bojnec, Štefan, Žiga Čepar, Tanja Kosi in Bojan Nastav. 2007. *Ekonomika podjetja*. Koper: Fakulteta za management.
- Hočevnar, Marko in Aleksander Igličar. 1995. *Osnove računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Kadoič, Štefan in Mičo Mrkaić. 1999. *Ekonomika I*. Kranj: Moderna organizacija.
- Knaflič, Tadeja, Anja Nabergoj Svetina in Marko Pahor. 2010. Kaj podjetju prinašajo družini prijazni ukrepi. *Human resource management magazine* 8 (37): 62-67.
- Koletnik, Franc. 1997. *Analiziranje računovodskih izkazov*. Maribor: Ekonomsko poslovna fakulteta.
- Lipovec, Filip. 1983. *Analiza in planiranje poslovanja*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Melavc, Dane. 2003. *Gospodarjenje*. Koper: Fakulteta za management.
- Melavc, Dane in Franko Milost. 2003. *Računovodstvo*. Koper: Fakulteta za management.
- Mramor, Dušan. 1993. *Uvod v poslovne finance*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Mramor, Dušan. 1997. *Poglavja iz poslovnih financ*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Pučko, Danijel in Rudi Rozman. 1995. *Ekonomika podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Pučko, Danijel. 1998. *Analiza poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Pučko, Danijel. 1998a. *Analiza in načrtovanje poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Pučko, Danijel in Rudi Rozman. 1998. *Ekonomika in organizacija podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Pučko, Danijel. 2001. *Analiza poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Pučko, Danijel. 2004. *Analiza in načrtovanje poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Pučko, Danijel. 2005. *Analiza in načrtovanje poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Rebernik, Miroslav. 1999. *Ekonomika podjetja*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Slovenski računovodski standardi*. 1993. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Stepko, Draga. 1989. *Ekonomika podjetja IV. Analiza uspešnosti gospodarjenja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Škulj, Mateja. 2002. *Analiza poslovanja podjetja Žito Šumi, d. o. o.* Diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta.
- Tekavčič, Metka. 1998. *Analiza zalog. Zbornik referatov, strokovno posvetovanje o sodobnih vidikih analize poslovanja in organizacije*. Portorož: Zveza ekonomistov Slovenije.
- Turk, Ivan in Dane Melavc. 1994. *Uvod v računovodstvo*. Kranj: Moderna organizacija.
- Turk, Ivan, Slavka Kavčič, Stanko Koželj in Majda Kokotec-Novak. 1996. *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Walther, Larry, M in Chrisopther J. Skousen. 2009. *Using accounting information*. Copenhagen: Ventus.

VIRI

- ŠS, d. o. o. 2007a. *Bilanca stanja podjetja ŠS, d. o. o., na dan 31. 3. 2007.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2007b. *Bilanca stanja podjetja ŠS, d. o. o., na dan 30. 6. 2007.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2007c. *Bilanca stanja podjetja ŠS, d. o. o., na dan 30. 9. 2007.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2007d. *Bilanca stanja podjetja ŠS, d. o. o., na dan 31. 12. 2007.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2008a. *Bilanca stanja podjetja ŠS, d. o. o., na dan 31. 3. 2008.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2008b. *Bilanca stanja podjetja ŠS, d. o. o., na dan 30. 6. 2008.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2008c. *Bilanca stanja podjetja ŠS, d. o. o., na dan 30. 9. 2008.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2008d. *Bilanca stanja podjetja ŠS, d. o. o., na dan 31. 12. 2008.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2009a. *Bilanca stanja podjetja ŠS, d. o. o., na dan 31. 3. 2009.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2009b. *Bilanca stanja podjetja ŠS, d. o. o., na dan 30. 6. 2009.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2009c. *Bilanca stanja podjetja ŠS, d. o. o., na dan 30. 9. 2009.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2009d. *Bilanca stanja podjetja ŠS, d. o. o., na dan 31. 12. 2009.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2007e. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o., za obdobje od 1. 1. do 31. 3. 2007.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2007f. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o., za obdobje od 1. 4. do 30. 6. 2007.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2007g. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o., za obdobje od 1. 7. do 30. 9. 2007.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2007h. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o., za obdobje od 1. 10. do 31. 12. 2007.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2007i. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o., za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2007.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2008e. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o., za obdobje od 1. 1. do 31. 3. 2008.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2008f. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o., za obdobje od 1. 4. do 30. 6. 2008.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2008g. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o., za obdobje od 1. 7. do 30. 9. 2008.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.

- ŠS, d. o. o. 2008h. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o., za obdobje od 1. 10. do 31. 12. 2008.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2008i. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o., za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2008.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2009e. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o. za obdobje od 1. 1. do 31. 3. 2009.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2009f. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o., za obdobje od 1. 4. do 30. 6. 2009.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2009g. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o., za obdobje od 1. 7. do 30. 9. 2009.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2009h. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o., za obdobje od 1. 10. do 31. 12. 2009.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2009i. *Izkaz poslovnega izida podjetja ŠS, d. o. o., za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2009.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2007j. *Kadrovska evidenca 2007.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2008j. *Kadrovska evidenca 2008.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.
- ŠS, d. o. o. 2009j. *Kadrovska evidenca 2009.* Poslovni dokumenti, ŠS, d. o. o.